

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Činnost obecní policie ve vybraných obcích

Tereza Večeřová

**Bakalářská práce
2019**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza Večeřová**
Osobní číslo: **E16343**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Činnost obecní policie ve vybraných obcích**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce teoreticky vymezí činnosti a úlohy obecní policie a její pozici v rámci integrovaného záchranného systému. Cílem práce bude posoudit prováděné činnosti a vybrané ekonomické ukazatele obecní policie ve vybraných obcích. Komparace výsledků vycházející z provedené analýzy povede k vyvození závěru a potenciálně také k formulaci doporučení vedoucích k zefektivnění stávajících procesů posuzovaných entit.

Osnova:

- Vymezení obecní policie v rámci integrovaného záchranného systému.
- Vývoj a současné postavení obecní policie v České republice.
- Analýza činnosti obecní policie ve vybraných obcích.
- Vyhodnocení výsledků a formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GELLER, W. A. (ed.) Local government police management. Washington: ICMA, 1991. 587 s. ISBN 0-87326-084-8.

MATES, P. Policejní právo: právní předpisy s komentářem. Praha: Linde, 2004. 359 s. ISBN 80-7201-482-X.

SOUČEK, V. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení: modul G. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. 59 s. ISBN 978-80-86640-68-6.

VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2014. 189 s. ISBN 978-80-246-2477-8.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Pavel Zdražil, Ph.D.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **3. září 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. září 2018

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval/a samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil/a, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 26. 4. 2019

Tereza Večeřová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Pavlu Zdražilovi za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda řediteli Městské policie Třebíč panu Ing. Ladislavu Prvákovi a řediteli Městské policie Jihlava panu Ing. Janu Frencovi za poskytnuté materiály a odborné rady.

ANOTACE

Cílem práce je posoudit prováděné činnosti a vybrané ekonomické ukazatele obecní policie ve vybraných obcích. V první části je charakterizován integrovaný záchranný systém a postavení obecní policie v něm. Druhá část charakterizuje obecní policii od jejího historického vývoje až po současnost. Poslední část analyzuje činnost a ekonomické ukazatele dvou vybraných obecních policií, které jsou následně porovnány, je odhaleno, v čem se liší a jaká je jejich nejčastější činnost.

KLÍČOVÁ SLOVA

Integrovaný záchranný systém, Obecní policie, Třebíč, Jihlava, strážník

TITLE

Activity of municipal police in selected municipalities

ANNOTATION

The aim of the thesis is to assess the activity and selected economic indicators of municipal police in selected municipalities. At the first, the integrated rescue system and the position of the municipal police in it are characterized. The second part describes municipal police and from its historical development to present. The last part analyzes the activity and economic indicators of two selected municipal police, which are then compared and revealed in what is different and what their most common activity is.

KEYWORDS

Integrated Rescue System, Municipal police, Třebíč, Jihlava, policeman

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	11
1.1 VZNIK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	11
1.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	12
1.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky	12
1.2.2 Jednotky požární ochrany.....	13
1.2.3 Zdravotnická záchranná služba	13
1.2.4 Policie České republiky	13
1.3 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	14
1.4 POSTAVENÍ OBECNÍ POLICIE V RÁMCI INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	15
1.4.1 Veřejnoprávní smlouva	16
1.4.2 Dohoda o poskytnutí pomoci.....	17
1.4.3 Spolupráce obecní policie s Policií České republiky.....	18
2 OBECNÍ POLICIE	20
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	20
2.2 PŮSOBNOST OBECNÍ POLICIE	22
2.3 PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ A ŘÍZENÍ OBECNÍ POLICIE.....	23
2.3.1 Pracovněprávní vztahy	23
2.3.2 Požadavky na výkon práce strážníka.....	24
2.3.3 Osvědčení o splnění odborných předpokladů.....	25
2.3.4 Prokazování příslušnosti strážníka	26
2.4 ČINNOST OBECNÍ POLICIE.....	27
2.4.1 Oprávnění strážníka ve vztahu k osobám.....	29
2.4.2 Oprávnění strážníka ve vztahu k věcem.....	29
2.4.3 Oprávnění strážníka ve vztahu k informacím.....	29
2.4.4 Oprávnění použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem	30
3 ANALÝZA ČINNOSTI OBECNÍ POLICIE VE VYBRANÝCH OBCÍCH	32
3.1 OBECNÍ POLICIE V TŘEBÍČI	32
3.1.1 Personální zajištění obecní policie v Třebíči.....	33
3.1.2 Činnost strážníků obecní policie v Třebíči.....	36
3.1.3 Ekonomické ukazatele činnosti obecní policie v Třebíči	39
3.2 OBECNÍ POLICIE V JIHLAVĚ.....	42
3.2.1 Personální zajištění obecní policie v Jihlavě	43
3.2.2 Činnost strážníků obecní policie v Jihlavě	45
3.2.3 Ekonomické ukazatele činnosti obecní policie v Jihlavě	48
3.3 KOMPARACE VÝSLEDKŮ Z HLEDISKA VYBRANÝCH UKAZATELŮ	49
3.3.1 Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka	50
3.3.2 Průměrný počet pokut na strážníka	50
3.3.3 Průměrná výše jedné pokuty	51
3.3.4 Velikost finanční zátěže na jednoho strážníka	52
3.3.5 Velikost finanční náročnosti na jednoho obyvatele.....	53
3.3.6 Interpretace výsledků komparace	54
ZÁVĚR.....	56
POUŽITÁ LITERATURA.....	58

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Věková struktura strážníků obecní policie v Třebíči v roce 2014	35
Obrázek 2: Věková struktura strážníků obecní policie v Třebíči 2018	35
Obrázek 3: Věková struktura strážníků obecní policie v Jihlavě 2014	44
Obrázek 4: Věková struktura strážníků obecní policie v Jihlavě 2018	44
Obrázek 5: Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka vybraných obecních policíí 2014-2018	50
Obrázek 6: Průměrný počet pokut na jednoho strážníka vybraných obecních policíí 2014-2018	51
Obrázek 7: Průměrná výše jedné pokuty vybraných obecních policíí 2014-2018	52
Obrázek 8: Velikost finanční zátěže na jednoho strážníka vybraných obecních policíí 2014-2018	53
Obrázek 9: Velikost finanční náročnosti na jednoho obyvatele vybraných obecních policíí 2014-2018	53

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Typové činnosti s úkoly pro obecní policii	15
Tabulka 2: Počet obyvatel a strážníků, průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka 2014-2018 v Třebíči	34
Tabulka 3: Dosažené vzdělání strážníků obecní policie v Třebíči 2014-2018	35
Tabulka 4: Projednané přestupky 2014-2018 v Třebíči	37
Tabulka 5: Přestupky oznámené příslušným orgánům 2014-2018 v Třebíči	38
Tabulka 6: Statistika na úseku ochrany proti alkoholismu a jiným toxikomániím 2014-2018 v Třebíči	38
Tabulka 7: Použití TPZOV strážníky 2014-2018 v Třebíči	39
Tabulka 8: Spolupráce obecní policie v Třebíči s Policií ČR	39
Tabulka 9: Příjmy z uložených pokut 2014-2018 v Třebíči	40
Tabulka 10: Finanční náklady na činnost obecní policie Třebíč 2014-2018 v Kč	41
Tabulka 11: Náklady obecní policie v Třebíči 2014-2018 v Kč	42
Tabulka 12: Počet obyvatel a strážníků, průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka 2014-2018 v Jihlavě	43
Tabulka 13: Dosažené vzdělání strážníků obecní policie v Jihlavě 2014-2018	45
Tabulka 14: Projednané přestupky 2014-2018 v Jihlavě	46
Tabulka 15: Přestupky oznámené příslušným orgánům 2014-2018 v Jihlavě	46
Tabulka 16: Problematika na úseku ochrany proti alkoholismu a jiným toxikomániím 2014-2018 v Jihlavě	47
Tabulka 17: Použití TPZOV strážníky 2014-2018 v Jihlavě	47
Tabulka 18: Spolupráce obecní policie v Jihlavě s Policií ČR 2014-2018	48
Tabulka 19: Příjmy z uložených pokut 2014-2018 v Jihlavě	48
Tabulka 20: Finanční náklady na činnost obecní policie v Jihlavě 2014-2018	49
Tabulka 21: Náklady obecní policie v Jihlavě 2014-2018 v Kč	49

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
OP v Jihlavě	Obecní policie v Jihlavě
OP v Třebíči	Obecní policie v Třebíči
Sb.	Sbírka zákonů
STČ	Soubor typové činnosti
TPZOV	Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

Obecní policie je zřízeným orgánem obce, kdy je tato instituce nezbytností pro zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů. Tento orgán je vymezen v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii, kde jsou stanoveny činnosti a oprávnění strážníků, jež jsou nezbytné pro výkon v oblasti veřejného pořádku a zabezpečování místních záležitostí. Nejen že je obecní policie orgánem obce, ale je i součástí integrovaného záchranného systému jako jeho ostatní složka, kde má vytyčeny úkoly v rámci tohoto postavení.

Téma práce vychází z potřeby přiblížit fungování a práci obecní policii, neboť je tato instituce někdy vnímána za nepotřebnou a spíše zbytečnou složku, která pouze zatěžuje rozpočty municipalit. V návaznosti na výše uvedené je **cílem práce posoudit prováděné činnosti a vybrané ekonomické ukazatele obecní policie ve vybraných obcích.**

K dosažení hlavního cíle bude nutné splnit tyto dílčí cíle:

- charakterizovat obecní policii jako orgán v oblasti veřejného pořádku a součást integrovaného záchranného systému,
- analyzovat obecní policie v jednotlivých obcích,
- komparovat výsledky z hlediska vybraných ukazatelů.

Práce nejdříve charakterizuje integrovaný záchranný systém a v něm postavení obecní policie. Následně se zabývá obecní policií od jejího historického vývoje až po současnost. S využitím dostupných dat je analyticky posouzena činnost a vybrané ekonomické indikátory na příkladech obecní policie v městech Třebíči a Jihlavě, v letech 2014-2018. Na závěr jsou výsledky porovnány a navržena možná doporučení.

1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

První kapitola je zaměřena na integrovaný záchranný systém (IZS) v České republice, kde je vysvětlen jeho vznik a které složky do něj patří. Poté je popsáno vymezení obecní policie v rámci IZS a její spolupráce s Policií ČR.

1.1 Vznik Integrovaného záchranného systému

Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 11).

IZS vznikl z důvodu potřeby každodenní činnosti záchranářů, a to při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách. Tedy je zapotřebí organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, kompetencemi nebo jinými možnostmi přispět k záchraně osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010, s. 7).

S rostoucím počtem dopravních prostředků byl zaznamenán i narůstající počet dopravních nehod, při kterých hasiči potřebovali spolupráci od specialistů v rámci technických zásahů, díky tomu vznikla myšlenka IZS. Zpočátku to bylo na základě usnesení vlády č. 246 v roce 1993. Později zákon o okresních úřadech stanovil povinnost organizovat IZS prostřednictvím havarijních komisí okresů.

Vznik IZS byl završen v roce 2000, kdy byl schválen zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Svoji funkci začal plnit IZS až v roce 2001, kdy tyto zákony vstoupily v platnost. Vzniku IZS předcházely katastrofální povodně na Moravě v roce 1997, ty byly hlavním spouštěcím mechanismem pro přípravu legislativních dokumentů. Zde byly hlavní problémy v nepřípravenosti složek IZS, komunikaci mezi složkami IZS a státní správou, nebyla určena náplň práce. V dnes již neplatném zákoně č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech bylo stanoveno, že přednosta okresního úřadu vyhlášoval stav ohrožení. Zákon měl problémy v tom, že nebyl stanoven obsah krizového stavu a jaké pravomoci náleží přednostovi při vyhlášení stavu ohrožení. Nově vzniklé zákony tuto neurčitost odstranily (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010, s. 7-9).

Jestliže se jedná o stav nebezpečí, vyhláší jej hejtman kraje v případě, že jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí a intenzita nebezpečí nedosahuje značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Vyhlášení

nouzové stavu činí vláda, a to v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí ve značné intenzitě. Stav ohrožení státu se vyhláší tehdy, kdy je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost státu či demokratické základy státu. Činí tak Parlament ČR na návrh vlády. Parlament také vyhláší válečný stav, jestliže je ČR napadena (Vetešník, Chauer, Zídka, 2013, s. 115-116).

1.2 Základní složky integrovaného záchranného systému

Podle § 4 zákona o integrovaném záchranném systému se řadí mezi základní složky, které jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat a mající působnost na celém území státu (§ 4 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému):

- Hasičský záchranný sbor ČR,
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- Zdravotnická záchranná služba,
- Policie ČR.

Tyto složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Celoplošně po ČR rozmístí své síly a prostředky.

1.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor ČR (HZS) byl zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR. Dnes je tento zákon neplatný a byl nahrazen zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel, majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať jde o živelní pohromy, průmyslové havárie nebo teroristické útoky (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 25).

HZS ČR zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události nebo krizového stavu, při provádění záchranných a likvidačních prací. Pokud zasahuje více složek IZS na místě, pak většinou velí příslušník HZS ČR, který řídí součinnost složek a uvádí do součinnosti záchranné a likvidační práce. Důležitá je spolupráce s ostatními složkami IZS, se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů, a to při plnění svých úkolů (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 26).

1.2.2 Jednotky požární ochrany

Jednotkami požární ochrany zařazenými do plošného pokrytí kraje se rozumí jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru. Dále také jednotka hasičského záchranného sboru podniku, jednotka dobrovolných hasičů obce a podniku, které však pod HZS ČR nespádají.

Základním legislativním dokumentem pro jednotky požární ochrany je zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Jednotka požární ochrany plní tyto úkoly (§ 70 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně):

- provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků,
- provádí záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému HZS kraje.

Jednotky požární ochrany mají za úkol provést likvidaci požáru, ale nenáleží jim učinit všechna opatření, která vedou k likvidaci živelních pohrom a jiných mimořádných událostí. Uskutečňují opatření k odstranění přímé hrozby ohrožující život, zdraví, majetek a životní prostředí.

1.2.3 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba (ZZS) je služba, kdy na základě tísňové výzvy, pokud není stanoveno jinak, je poskytována přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života (§ 2 odst. 1 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě).

Její poslání je poskytování odborné neodkladné přednemocniční péče od okamžiku vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče.

Legislativním dokumentem je zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Je tvořena čtrnácti územními středisky ZZS, která pokrývají území všech krajů včetně hlavního města Prahy, jejich součástí jsou okresní střediska. Organizační struktura není jednotná a její řízení není centrální.

1.2.4 Policie České republiky

Policie ČR je výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku, který je podřízen Ministerstvu vnitra. Řídící a organizační

strukturu tvoří Policejní prezidium ČR, krajské ředitelství Policie ČR a územní odbory. Základním legislativním dokumentem Policie ČR je zákon č. 273/2008 Sb. o Policii ČR (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 48).

V rámci IZS plní úkoly spojené s uzavřením prostoru, který byl postižen mimořádnou událostí, regulace dopravy, šetření okolností vzniku mimořádné situace a objasnění příčin vzniku, plnění pokynů velitele zásahu, zajišťování veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany majetku.

1.3 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Ostatní složky IZS poskytují plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích, kdy dochází k mimořádné události. Jsou povolány podle druhu krizové události na základě jejich oprávnění k takovéto činnosti, které je dáno právními předpisy.

Podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému ostatními složkami IZS jsou (§ 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb.):

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil ČR (např. Armáda ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Celní správa ČR, Vězeňská služba ČR, Bezpečnostní informační služba, obecní policie),
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Svaz záchranných brigád kynologů ČR),
- orgány ochrany veřejného zdraví (např. Krajské hygienické stanice, Zdravotní ústavy, Státní zdravotní ústav),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (např. Český červený kříž).

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízený urgentní příjem. Pokud tyto poskytovatelé zdravotních služeb uzavřou s místně příslušným poskytovatelem ZZS nebo krajským úřadem dohodu o plánované pomoci na vyžádání, začlení je HZS kraje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému kraje a stanou se ostatními složkami IZS i pro období mimo krizový stav (§ 4 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb.).

1.4 Postavení obecní policie v rámci integrovaného záchranného systému

Ze zákona o IZS je jasné, že obecní policie nepatří mezi základní složky IZS. Tudiž se řadí mezi ostatní složky IZS, a to jako ozbrojený bezpečnostní sbor. Příslušníci v tomto případě strážníci této složky mají oprávnění držet a nosit služební zbraň a použít ji v případě nutné obrany nebo krajní nouze. Úkoly a schopnosti v oblasti ochrany veřejného pořádku a majetku jsou využitelné pro podporu činností složek IZS při řešení mimořádných událostí a krizových situací na území příslušné obce v rámci příslušných smluv. V § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii jsou vymezeny úkoly strážníků, které lze využívat ve spolupráci se složkami IZS (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 93-94).

Místní působnost obecní policie je vymezena katastrálním územím obce. Obecní policie může vykonávat svoji pravomoc na území jiné obce, která obecní policii zřízenou nemá, a to na základě veřejnoprávní smlouvy. Na základě smlouvy může vykonávat na tomto území úkoly v oblasti samostatné působnosti i státní správy. Využití obecní policie je omezenější než u základních složek IZS (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 96).

Strážníci obecní policie bývají ve větší či menší míře využíváni v některých typových činnostech IZS při společném zásahu. Tyto činnosti jsou vydávány v Katalogu typových činností, jež je nejnáročnější a nejperspektivnější forma usměrňování IZS. Úkoly v rámci katalogu typové činnosti pro obecní policii jsou vymezeny v tabulce č. 1.

Tabulka 1: Typové činnosti s úkoly pro obecní policii

Název	Úkoly
STČ 01/IZS Špinavá bomba	bezpečnostní uzávěry na komunikacích do vnější zóny
STČ 03/IZS Hrozba použití nebo nález nástražného výbušného systému	zajištění veřejného pořádku při evakuaci a bezpečnosti na shromaždišti evakuovaných osob
STČ 04/IZS Letecká nehoda	společně s Policií ČR zabezpečování veřejného pořádku na evidenčních místech evakuovaných osob a místech jejich nouzového ubytování
STČ 06/IZS Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromáždění a technoparty	zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku i na základě veřejnoprávní smlouvy, dohoda o plánované pomoci na vyžádání
STČ 08/IZS Dopravní nehoda	využitelná síla na základě součinnostní dohody s Policií ČR nebo veřejnoprávní smlouvy

STČ 09/IZS Mimořádná událost s velkým počtem raněných a obětí	po dohodě a ve spolupráci s vedoucím lékařem poskytnout první pomoc lehce zraněným osobám
STČ 10/IZS Nebezpečná porucha plynulosti provozu na dálnici	pro rozsáhlé akce spojené s odklonovými trasami po pozemních komunikacích nižších tříd
STČ 13/IZS Reakce na chemický útok v metru	na základě koordinační dohody stanovit hranici vnější zóny, ochrana obyvatelstva a majetku udržování plynulosti silničního provozu
STČ 14/IZS Amok - útok aktivního střelce	bezpečnostní uzávěry na komunikacích do vnější zóny, odklon a regulace dopravy
STČ 15/IZS Mimořádnosti v provozu železniční osobní dopravy	regulace dopravy na trasách k poskytovatelům akutní lůžkové péče, udržování veřejného pořádku v širším okolí místa mimořádné události
STČ 16/IZS Nakažlivá nemoc ve zdravotnickém zařízení nebo v ostatních prostorech	zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku

Zdroj: Vlastní zpracování podle Přehledu dokumentace IZS (2019)

1.4.1 Veřejnoprávní smlouva

Institut veřejnoprávní smlouvy je vymezen v § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, a umožňuje obci, která nemá zřízenou obecní policii uzavření veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí, která obecní policii zřízenou má. Na základě toho obecní policie bude v této obci vykonávat stanovené úkoly na území obce, která obecní policii nezřídila (§ 3a zákona č. 553/1991 Sb.). Strážník bude prokazovat oprávněnost k výkonu pravomoci na území této obce písemným zmocněním za předpokladu, že o to bude občanem požádán. Toto zmocnění vydává strážníkovi obec, která nemá zřízenou obecní policii. Jedná se o dlouhodobou spolupráci mezi obcemi na základě veřejnoprávní smlouvy se souhlasem krajského úřadu.

Podle § 3b zákona o obecní policii může být uzavřena veřejnoprávní smlouva o poskytnutí strážníků, kdy je na území obce vyhlášen krizový stav a starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav, je oprávněn uzavřít se starostou jiné obce tuto smlouvu. Jestliže je pořádána sportovní, kulturní nebo jiná společenská akce pro veřejnost, kdy je očekávaná větší účast počtu osob, je starosta obce, na jejímž území se společenská akce koná, oprávněn uzavřít veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků (§ 3b zákona č. 553/1991 Sb.). Jedná se o krátkou spolupráci mezi obcemi na základě veřejnoprávní smlouvy mezi starosty obcí o vyhlášení krizového stavu a poskytnutí strážníků.

Starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav má povinnost (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 96):

- informovat před použitím poskytnutých strážníků hejtmana kraje na jehož území se obec nachází,
- řídit činnost poskytnutých strážníků, pokud se starostové dotčených osob nedohodnou jinak.

Strážníci se prokazují písemným rozhodnutím na území obce, kde je vyhlášen krizový stav. Rozhodnutí musí obsahovat (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014, s. 96):

- identifikační číslo strážníka,
- název obce, kde je strážník v pracovním poměru,
- informaci o dohodě starostů podle zákona o obecní policii.

Platnost písemného potvrzení skončí dnem skončení krizového stavu dle § 3b zákona č. 553/1991 Sb.

Veřejnoprávní smlouva podle § 3a a § 3b obsahuje zejména (§ 3c zákona č. 553/1991 Sb.):

- názvy obcí, které jsou smluvními stranami,
- ustanovení zákona, podle kterého je uzavřena,
- počet strážníků, kteří na základě této smlouvy mají plnit úkoly na území jiné obce,
- časový úsek, po který mají strážníci plnit úkoly na území jiné obce,
- způsob úhrady nákladů spojených s plněním úkolů strážníky na území jiné obce,
- vymezení konkrétních činností plněných strážníky na území jiné obce.

1.4.2 Dohoda o poskytnutí pomoci

Dohoda o poskytnutí pomoci je vymezena v § 15 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Touto dohodou se rozumí písemná dohoda, kterou uzavírá generální ředitelství nebo hasičský záchranný sbor kraje pro sestavení poplachových plánů a které stanovují rozsah poskytnutí pomoci ostatní složkou IZS (§ 15 písm. a) vyhlášky č. 328/2001 Sb.). S obecní policií se uzavírá tento typ dohody, kdy se nejedná o spolupráci mezi obcemi ale o součinnost obecní policie jako ostatní složky IZS s hlavními složkami IZS.

Dohodou o poskytnutí pomoci se rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami IZS obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému

úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací (§ 21 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb.).

Ostatní složky IZS jsou povinny při stanovení rozsahu plánované pomoci na vyžádání na základě žádosti operačního a informačního střediska IZS sdělit (§ 21 odst. 4 zákona č. 239/2000 Sb.):

- osoby pověřené pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění,
- síly a prostředky určené k poskytnutí pomoci,
- dobu potřebnou pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci.

1.4.3 Spolupráce obecní policie s Policií České republiky

Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, jestliže tak stanoví zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon. V úvodním ustanovení zákona o obecní policii je zakotveno, že obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném zákonem o obecní policii nebo zvláštním právním předpisem s Policií ČR.

Policie ČR plní úkoly při ochraně veřejného pořádku ve spolupráci s orgány obcí a obecní policií. Spolupráci uskutečňují městská, obvodní, místní oddělení Policie ČR s orgány obcí a obecní policií v obcích, popřípadě také s orgány městských obvodů a městských částí ve statutárních městech, které jsou v jejich územních obvodech (Souček, 2009, s. 33-34).

Pokud dojde ke spáchání trestného činu, musí strážník obecní policie bezodkladně oznámit toto podezření Policii ČR a zajistit místo činu proti vstupu nepovolaným osobám. Strážník naopak nemůže provést zákrok nebo úkon k plnění úkolů, jestliže by došlo jeho provedením k maření úkolů bezpečnostního sboru, tedy např. i Policie ČR. Strážník je oprávněn zakázat vstup na určená místa na žádost Policie ČR. Když strážník odebere zbraň, musí ji předat nejbližšímu útvaru Policie ČR. Po použití služební zbraně strážníkem a v případech stanovených zákonem i po použití donucovacích prostředků, pak strážník spolupracuje s Policií ČR. Způsobilost psa pro potřeby obecní policie osvědčuje Policie ČR. V případě použití donucovacích prostředků dojde ke zranění nebo usmrcení osoby, způsobení škody nikoliv nepatrné, pak musí být uvědomen nejbližší útvar Policie ČR (§ 23 zákona č. 553/1991 Sb.).

Na základě vzájemné dohody mezi obcí a Policií ČR může Policie ČR provést výcvik čekatele a strážníka k používání služební zbraně a donucovacích prostředků. Obecní policie má oprávnění vyžadovat údaje z informačního systému Policie ČR, když se jedná o hledané nebo pohřešované osoby a věci, odcizení motorových vozidel nebo jejich registračních

značek, totožnost osob, které byly předvedeny na Policii ČR nebo omezeny na své osobní svobodě a totožnosti cizinců (§ 11a zákona č. 553/1991 Sb.). Strážník je oprávněn vyzvat osobu k prokázání totožnosti, pokud se jedná o osobu, která odpovídá popisu osoby hledané nebo pohřešované Policií ČR. Opravňuje ho předvedení osoby na Policii ČR, která odmítla prokázání totožnosti nebo zjištění z prokázání totožnosti, že jde o osobu hledanou nebo pohřešovanou Policií ČR (§ 13 zákona č. 553/1991 Sb.).

Obecní policie poskytuje osobní údaje Policii ČR, orgánům obce a dalším orgánům veřejné moci, jestliže to potřebují k plnění svých úkolů. Policie ČR má zákonnou povinnost bezodkladně oznámit obci zahájení trestního stíhání pro podezření, že byl spáchán strážníkem trestný čin.

2 OBECNÍ POLICIE

Tato kapitola pojednává o historii obecní policie, vymezuje její působnost a řízení. Zaměřuje se na strážníka obecní policie, co se týká jeho způsobilosti stát se strážníkem a co všechno to obnáší, na jeho povinnosti a oprávnění, jaké může použít donucovací prostředky.

2.1 Historický vývoj

Počátky komunální neboli obecní policie sahají až do antického Řecka, kdy ve 4. století před naším letopočtem v Athénách působily oddíly pořádkové služby, což byli skytští lučištníci. Tyto sbory zabezpečovaly místní záležitosti veřejného pořádku, kdy bránily svá území před cizími nájedníky a plnily další úkoly, které byly uloženy vládou (Němec, 1996, s. 91).

Ve středověku koncem 18. století na českém území existovala hrazená města, kde působili městští žoldnéři, kteří konali službu v ulicích, hlídali městská vězení a městské brány, střežili městská mýta nebo pronásledovali lupiče a bandity v okolí města. Později nastoupil rychtářský úřad. Rychtář byl pověřen stíháním zločinců, péčí o zachování pokoje a bezpečnosti ve městě, byl odpovědný purkmistrovi při vykonávání nálezů městské rady. Za udržování nočního klidu byli odpovědní ponocní (Macek, Uhlíř, 2004, s. 21-33).

V polovině 19. století působili četníci v rakouských ozbrojených složkách. Od 70. let 19. století došlo ke změně v bezpečnostní soustavě, kdy bezpečnostní službu v terénu vykonávalo četnictvo a ve městech policie, která se dělila na státní a městskou (Macek, Uhlíř, 2004, s. 27-28).

Československá republika při svém vzniku 28. října 1918, převzala právní systém rozpadajícího se Rakouska-Uherska, tedy i problematiku vymezení a činnosti obecní policie. V obcích, kde byla zřízena městská policie, zastupitelstva obcí vydávala v mezích zákonů nařízení. Tato nařízení měla formu policejních nebo služebních řádů, které obsahovaly oprávnění strážníků a věcnou působnost. Zvláštní část řádu se zabývala ochranou majetku a bezpečnosti osob. Policejní řád mimo jiné zakazoval žebrání, povykování na veřejných ulicích a rušení nočního klidu bylo zakázáno a trestáno. Důležitý byl režim provozu na chodnících, a to zákazem omezování jízdy a chůze nebo také stavění vozů a beden. Aby bylo odvráceno nebezpečí ohně, měli majitelé domů za úkol udržovat čištění komínů (Macek, Uhlíř, 2004, s. 71-72).

V období 1939-1945, Protektorátu Čechy a Morava, využívala německá okupační správa služby obecní policie. V protektorátu se rovněž řídila místními služebními řády, které byly

vytvářeny podle potřeb a podmínek obce či města. Krátce po válce byl v zajišťování místní bezpečnosti značný zmatek, kdy existovaly různé principy a sbory a bylo nutné reorganizovat bezpečnostní složky. Tento problém ukončil až zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti, na základě kterého došlo k centralizaci, kdy se vše kromě Sboru národní bezpečnosti zrušilo nebo se do něj začlenilo.

Sbor národní bezpečnosti byl principiálně transformován až na počátku 90. let 20. století z důvodu revolučních změn ve státě a společnosti. Po 17. listopadu 1989 došlo ke změně filosofie a uplatňování principů demokracie a decentralizaci výkonu moci, což opět umožnilo řešení bezpečnosti na místní úrovni, respektive prostřednictvím obecní policie. Bylo stanoveno, že policie bude sloužit veřejnosti a chránit vybudované demokratické změny. Byla obnovena zásada, že obce mají posilovat svoji úlohu při zajištění klidu a pořádku. A začala se psát nová historie obecní policie (Macek, Uhlíř, 2004, s. 85-95).

Prvním porevolučním zákonem, který se o možnosti vzniku obecní policie zmiňoval, byl zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, jenž umožňoval obcím a městům zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v rámci jejich samostatné působnosti. Obecní a městské policie se začaly znovu utvářet, když v roce 1992 vstoupil v platnost zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obecní policie mohly zahájit svou činnost až po vydání vyhlášky ministerstva vnitra č. 129 ze dne 3.4.1992, která se týkala odborné způsobilosti strážníků (Macek, Uhlíř, 2004, s. 95-96).

Nedílnou součástí novodobé historie byla i myšlenka na sloučení komunálních policií s policií státní, kdy bylo poukazováno na značnou shodu v překrývání jejich úkolů a nepotřebnost obou subjektů na jednom území, na potřebu převedení materiálních a finančních zdrojů na stát. Nebyla nalezena podpora ani potřebná argumentace a tento plán nebyl realizován. Naopak došlo k rozšiřování kompetencí obecních policií, zejména na úseku dopravy, možnost uzavírání veřejnoprávních smluv mezi obcemi, zpracovávání osobních údajů, pořizování zvukových, obrazových nebo jiných záznamů. Důležitou roli má nad místními záležitostmi veřejného pořádku, ochranou životů, zdraví lidí a majetku v obcích (Němec, 1996, s. 93; Macek, Uhlíř, 2004, s. 95-96).

V roce 1991 obecní policii zřizovalo 50 obcí, ale svou činnost mohly zahájit až v roce 1992. Poté co zákon v roce 1992 vstoupil v platnost, narostl počet obecních policií na 219. O rok později, kdy vznikla ČR, obecní policii zřizovalo 264 obcí. Roku 1996 zřizovalo obecní policii 301 obcí, rok 2000 s sebou přinesl počet 314. O tři roky později obecní policii zřizovalo zhruba 320 až 350 obcí. Poté už nedocházelo k velkému rozšíření obecní policie, v roce 2014 obecní policii zřizovalo 361 obcí a v roce 2015 obecní policii zřizovalo 373 obcí

a měst. K 22. srpnu 2017 obecní policii zřizovalo 375 obcí a měst (Macek, Uhlíř, 2004, s. 167-191; Charbuský, 2003; Ministerstvo vnitra, 2019).

2.2 Působnost obecní policie

Obecní policie je orgánem obce. V rámci samostatné působnosti má pravomoc zřizovat a zrušovat obecní policii zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Rozhodnutí je pouze na zastupitelstvu obce, zda zřídí obecní policii, není potřeba k tomu souhlas ani vyjádření jiného orgánu. Označení městská policie spočívá v tom, že je zřízena městem, statutárním městem a hlavním městem Praha. Rozdíl je pouze v názvu, pravomoci jsou stejné (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 164-165).

Věcná působnost obecní policie je dána rozsahem pravomocí obecní policie. Zákon o obecní policii stanovuje, že úkolem obecní policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plnění dalších úkolů.

Věcná působnost je vymezena v § 2, kde tato instituce při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku plní tyto úkoly (§ 2 zákona č. 553/1991 Sb.):

- přispívat k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- dohlížet na dodržování pravidel občanského soužití,
- dohlížet na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- podílet se na dohledu bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- podílet se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činit opatření k jeho obnovení,
- podílet se na prevenci kriminality v obci,
- provádět dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
- odhalovat přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- poskytovat za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii.

Tyto úkoly jsou stanovené zákonem a obecní policie je může vykonávat pouze v rámci této stanovené věcné působnosti a pouze za účelem jejího plnění, což je uplatněním zásady veřejnoprávních pretenzí¹ (Šebesta, 2018, s. 39).

¹ pretenze = požadavek, nárok

Jak již bylo uvedeno výše, místní působnost obecní policie je vymezena katastrálním územím obce. Obecní policie může vykonávat svoji pravomoc i na území jiné obce, je-li takový výkon smluvně dohodnut.

2.3 Personální zajištění a řízení obecní policie

Starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce řídí obecní policii. Na návrh osoby může zastupitelstvo obce pověřit určeného strážníka plněním některých úkolů při řízení obecní policie. Určený strážník musí mít platné osvědčení a musí předložit negativní lustrační osvědčení podle zákona upravujícího některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích (§ 3 zákona č. 553/1991 Sb.; Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 171).

Obecní policii tvoří zaměstnanci obce zařazení do obecní policie, které lze rozdělit do 3 kategorií, jsou jimi čekatelé, strážníci a další zaměstnanci, kteří nejsou čekatelem nebo strážníkem.

Čekatel splňuje všechny zákonné podmínky jako strážník, ale nemá osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Strážník je ten, kdo splňuje všechny zákonné podmínky kladené na čekatele a je držitelem platného osvědčení. Strážník patří mezi úřední osoby na základě § 127 odst. 1 písm. e trestního zákoníku. V dřívější právní úpravě byl používán pojem „veřejný činitel“. Strážník tedy vystupuje jako úřední osoba a platí pro něj určité speciální pravomoci a zároveň speciální odpovědnost, při výkonu své funkce je chráněn zvláštním způsobem. Musí jednat jen v mezích svých pravomocí, aby nedošlo ke zneužití pravomoci úřední osoby (Candigliota, Foukalová, Kopal, 2010, s. 16-17). Další zaměstnanci obce zařazení do obecní policie nesplňují zákonné podmínky čekatelů ani strážníků.

2.3.1 Pracovněprávní vztahy

Strážník, čekatel a další zaměstnanci obce jsou v pracovněprávním vztahu k obci. Strážník je v pracovním poměru, na jehož pracovněprávní vztahy se vztahuje zákoník práce.

V rámci ustanovení § 303 odst. 1 písm. f) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce jsou zahrnuti do zvláštní kategorie zaměstnanců, na které jsou kladeny zvláštní povinnosti.

Mezi tyto povinnosti patří (§ 303 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce):

- jednat a rozhodovat nestranně,
- zachovávat mlčenlivost,
- nepřijímat dary nebo jiné výhody,

- zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními,
- nebýt členy řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob provozujících podnikatelskou činnost,
- vykonávat podnikatelskou činnost jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, omezení se nevztahuje na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou a na správu vlastního majetku.

Strážníci, čekatelé a ostatní zaměstnanci obce zařazení v obecní policii mohou vykonávat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele (v daném případě obce nebo města), u něhož jsou zaměstnaní jen s jeho předchozím písemným souhlasem (§ 304 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb.).

Jménem obce v pracovněprávních vztazích jedná starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem řídit obecní policii (§ 4 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb.). Zastupitelstvo obce nemůže určenému strážníkovi svěřit, aby jménem obce jednal v pracovněprávních vztazích čekatelů, strážníků a dalších zaměstnanců obce zařazených do obecní policie, tuto pravomoc mu může svěřit jen rada obce.

2.3.2 Požadavky na výkon práce strážníka

Strážníkem může být ten, který splňuje tyto zákonné podmínky (Šebesta, 2018, s. 105):

- státní občanství České republiky,
- bezúhonnost,
- spolehlivost,
- věk – starší 18 let,
- zdravotní způsobilost,
- dosažené střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- získané osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů (dále jen „osvědčení“).

Tyto podmínky jsou obligatorními předpoklady pro vznik a trvání pracovního poměru strážníka, musí je splňovat při svém nástupu i po celou dobu trvání pracovního poměru strážníka (Šebesta, 2018, s. 105).

Obec je povinna zajistit školení čekatele před první zkouškou do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru a školení strážníka nejpozději 3 měsíce před tím než skončí platnost jeho

osvědčení. Vzdělávací zařízení s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy provádí školení. Dále obec zabezpečuje výcvik čekatele i strážníka k používání služební zbraně a donucovacích prostředků. Vzdělávací zařízení vydá čekateli nebo strážníkovi potvrzení o vykonání školení a výcviku.

2.3.3 Osvědčení o splnění odborných předpokladů

Ministerstvo vnitra stanovuje rozsah odborných předpokladů vyhláškou č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii.

Mezi odborné předpoklady čekatele a strážníka patří znalost ústavního pořádku České republiky, základů kriminalistiky a právní úpravy obecní policie, obecního a krajského řízení, shromažďování, Policie ČR, trestního práva, živnostenského podnikání, střelných zbraní a střeliva, přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce, správního řízení, bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, ochrany před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, krizového řízení a integrovaného záchranného systému (příloha č. 1 vyhlášky č. 418/2008 Sb.).

Osvědčení vydává Ministerstvo vnitra strážníkovi na dobu 5 let, jestliže úspěšně vykonal zkoušku před komisí Ministerstva vnitra. Po úspěšném absolvování čtvrté zkoušky vydá ministerstvo strážníkovi osvědčení na dobu neurčitou. Zkouška se koná v jeden den a obsahuje dvě části, a to písemnou část, která je tvořena testem a ústní částí, obě části musí být úspěšně splněny.

Ministerstvo vnitra vydá na žádost strážníka nové vyhotovení osvědčení se změnou osobních údajů strážníka v jeho osvědčení nebo navazuje-li na skončený pracovní poměr strážníka k jiné obci ve lhůtě 3 měsíců nový pracovní poměr strážníka k jiné obci, pak je změna v názvu příslušné obce. Tyto okolnosti musí být změněny do 15 dnů ode dne jejich oznámení (§ 4f odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb.).

Platnost osvědčení zaniká (§ 5 odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb.):

- dnem nabytí právní moci rozhodnutí o pozbytí státního občanství České republiky, způsobilosti k právním úkonům nebo omezení způsobilosti k právním úkonům,
- uplynutím doby platnosti vydaného osvědčení,
- skončením pracovního poměru strážníka, to neplatí, pokud do 3 měsíců vznikne nový pracovní poměr strážníka,
- neúspěšným u zkoušky ani po jejím druhém opakování (tedy třetí zkoušce),

- dnem nabytí právní moci rozhodnutí o odnětí osvědčení.

Ministerstvo vnitra odejme osvědčení strážníkovi, který přestal splňovat jednu ze stanovených podmínek, což jsou tedy bezúhonnost, spolehlivost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost. Ministerstvo může odejmout osvědčení strážníkovi, který se bez omluvy nedostaví na výzvu ministerstva k přezkoumání odborné způsobilosti. Ve všech těchto případech ministerstvo postupuje z moci úřední a osvědčení strážníkovi musí odejmout. Strážník přestává být strážníkem od okamžiku právní moci správního rozhodnutí o odnětí osvědčení, protože není držitelem platného osvědčení.

Obec může převést strážníka k výkonu práce čekatele nebo jiného zaměstnance obce ode dne, kdy bylo zahájeno trestní stíhání strážníka pro podezření ze spáchání trestného činu, což je základem pro ztrátu bezúhonnosti, nebo ode dne zahájení správního řízení o odnětí osvědčení, až do doby nabytí právní moci rozhodnutí v trestním nebo správním řízení (§ 5a odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb.).

Obec je dále oprávněna převést strážníka k výkonu práce čekatele nebo jiného zaměstnance obce, pokud neuspěje při výcviku k používání služební zbraně a donucovacích prostředků nebo při druhém opakování zkoušky, a to až do doby úspěšného vykonání výcviku nebo zkoušky. Pakliže neuspěje při druhém opakování zkoušky konané na základě výzvy ministerstva, kdy má důvodné pochybnosti o jeho odborné způsobilosti, a to až do doby úspěšného vykonání zkoušky (§ 5a odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb.).

2.3.4 Prokazování příslušnosti strážníka

Při výkonu pravomoci je strážník povinen prokazovat svoji příslušnost k obecní policii uniformou (stejnokrojem) s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce.

Uniforma strážníka, stejně jako označení dopravních prostředků obecní policie, musí podle zákona obsahovat určité jednotné prvky a nesmí být zaměnitelná s uniformami vymezenými zvláštními právními předpisy (např. pro policisty, hasiče, celníky apod.).

Odznak obecní policie obsahuje nápis „OBECNÍ POLICIE“ (případně „MĚSTSKÁ POLICIE“), velký státní znak České republiky nebo znak obce. Strážník ho nosí na pravé straně hrudi a pod ním je identifikační číslo strážníka. Nášivka s názvem obce se nosí na záloktě levého rukávu (Candigliota, Foukalová, Kopal, 2010, s. 30).

Strážník je podle zákona o obecní policii povinen provést zákrok nebo jiné opatření i mimo svoji pracovní dobu. Svoji příslušnost k obecní policii prokazuje průkazem obecní policie. V případě zákroku nebo jiného opatření, kdy toto prokazování není možné, se strážník

prokazuje ústním prohlášením „obecní policie“ nebo „městská policie“. Průkazem se prokazuje hned, jakmile to okolnosti dovolí. Strážník je povinen se prokazovat služebním průkazem vždy, pokud svoji příslušnost k obecní policii neprokazuje uniformou strážníka (Candigliota, Foukalová, Kopal, 2010, s. 30).

2.4 Činnost obecní policie

Za základní zásadu stanovenou zákonem o obecní policii je považována ochrana cti, vážnosti a důstojnosti osob strážníkem, jež vychází z ústavního principu uvedeného v článku 1 Listiny základních práv a svobod. Strážník musí dodržovat zásadu přiměřenosti postupu a uplatňování jeho pravomoci při zasahování do práv a svobod, kdy veřejná moc musí vystupovat v souladu s pravidly právního státu a musí být zachována rovnováha mezi zájmem společnosti a ochranou lidských práv. Strážník je povinen poučit osoby o jejich právech, je to jeho základní procesní úkon a dodržuje tedy zásadu poučovací. V rámci zásady poskytnutí pomoci má každý právo obrátit se na strážníka obecní policie se žádostí o pomoc a strážník je povinen tuto pomoc poskytnout v rámci svých povinností a oprávnění. Tyto zásady je strážník povinen dodržovat při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie (Šebesta, 2018, s. 139-140; Geller, 1991, s. 545).

Úkonem je myšlena činnost prováděná příslušnými osobami v rámci jejich pravomoci při plnění úkolů obecní policie. Strážník musí úkon provést pouze v pracovní době, pokud je páchan trestný čin nebo přešůpek či jiný správní delikt, nebo je podezřeni z jejich páchání. U zákroku dochází k použití síly nebo se použitím síly hrozí, a to pouze za účelem přímé ochrany práv nebo přímého vynucování splnění právní povinnosti, nedochází při něm k bezprostřednímu zásahu do lidských práv a svobod. Strážník je k zákroku povinen v pracovní době, kdy dochází k páchání trestného činu nebo přešůpku či jinému správnímu deliktu, nebo je podezřeni z jejich páchání. Při zákroku mimo pracovní dobu strážník zasahuje, kdy je při páchání trestného činu nebo přešůpku bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek (Candigliota, Foukalová, Kopal, 2010, s. 17). Strážník neprovede zázrok nebo úkon k plnění úkolů v případě, že by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.

Z důvodu toho, že je strážník úřední osoba měl by vystupovat důstojně a autoritativně, tomu odpovídá jak jeho vzhled, tak i vystupování. Strážník je povinen oznámit Policii ČR každý trestný čin, jestliže má důvodné podezřeni, že došlo k jeho spáchání. Formou, jakou to učiní, záleží na povaze trestného činu a dalších konkrétních okolnostech (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 183; Šebesta, 2018, s. 151).

Zákon o obecní policii stanovuje povinnost mlčenlivosti, strážník je tedy povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v rámci plnění úkolů obecní policie, v případě porušení mlčenlivosti by mohlo vést k ohrožení zabezpečení úkolů obecní policie nebo zájmu jiných osob. Skutečností se rozumí jakákoliv strážníkem zaznamenaná informace do jeho podvědomí, tak informace v úřední listině nebo systému veřejné správy. Smyslem je zajištění ochrany osobních údajů či jiných důvěrných informací, jež byly zjištěny v souvislosti s výkonem povolání (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 153; Šebesta, 2018, s. 252).

Obecní policie jako orgán veřejné moci plní efektivně svěřené úkoly, a proto je vybaven přiměřenými oprávněními a tomu odpovídajícími povinnostmi. Oprávnění a povinnosti musí být vzájemně vyvážené, aby nemohlo dojít k neadekvátním zásahům do práv a svobod osob (Vetešník, Chauer, Zídka, 2013, s. 119). Tyto činnosti, které strážníci mohou provádět, se dělí podle vztahu k osobám, věcem, informacím a použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem.

Podle zákona o obecní policii se řadí mezi oprávnění tyto skutečnosti:

- oprávnění požadovat vysvětlení,
- oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů,
- oprávnění požadovat prokázání totožnosti,
- oprávnění předvést osobu,
- oprávnění odebrat zbraň,
- oprávnění zakázat vstup na určená místa,
- oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor,
- oprávnění odejmout věc,
- oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla,
- oprávnění zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice,
- oprávnění ke vstupu,
- oprávnění pořizovat audiovizuální záznamy,
- použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem.

2.4.1 Oprávnění strážníka ve vztahu k osobám

Oprávnění předvést osobu na Policii ČR je jedním z nejzávažnějších zásahů orgánu veřejné moci do osobních práv, nicméně jde i o účinný nástroj, pokud osoby nechtějí spolupracovat dobrovolně. Smyslem oprávnění zákazu vstupu na určená místa je zabránění vzniku závažného ohrožení života nebo zdraví osob, pokud to vyžaduje plnění úkolů obecní policie, jedná se o případy, kdy na místě došlo ke spáchání protiprávního jednání, vzniku živelní události nebo konání společenské akce apod. (Vetešník, Chauer, Zídka, 2013, s. 134-136). Dále strážník zabezpečuje dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní záchytné stanice, a to i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy (§ 17b zákona č. 553/1991 Sb.).

2.4.2 Oprávnění strážníka ve vztahu k věcem

Strážník je oprávněn přesvědčit se, že osobu, kterou předvádí, omezuje na osobní svobodě nebo proti které směřuje zákrok z důvodu jejího agresivního chování, nemá u sebe zbraň a odebrat ji (§ 14 zákona č. 553/1991 Sb.). Na základě oprávnění otevření bytu nebo jiného uzavřeného prostoru může strážník postupovat tehdy, pokud existuje důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby nebo hrozí-li větší škoda na majetku (§ 16 zákona č. 553/1991 Sb.). Předpokladem oprávnění odejmout věc je nevyhovění výzvě strážníka jako úřední osoby k dobrovolnému vydání věci. Věc je oprávněn odejmout, jestliže může dojít v řízení o přestupku jejímu propadnutí nebo může být zabráná.

Strážník je oprávněn použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, které bylo ponecháno na místě, kde je zakázáno stání nebo zastavení vozidla, nebo je vjezd zakázán. Dalším případem je situace, kdy vozidlo stojí na chodníku, kde to není povoleno, nebo je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství. Strážník je oprávněn v rámci plnění úkolů vstupovat do živnostenských provozoven, heren, kasin a dalších prostorů, kde jsou provozovány hazardní hry. (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 189-193).

2.4.3 Oprávnění strážníka ve vztahu k informacím

Nejúčinnějším zdrojem informací v činnosti obecní policie je vysvětlení, které je na základě výzvy strážníka povinna podat v zásadě kterákoli osoba, která může poskytnout skutečnosti pro objasnění věci, na základě toho bude moci strážník obecní policie provést určitý zákrok, úkon nebo zajistit jiné opatření v rámci svých povinností a oprávnění. Obecní policie je oprávněna vyžadovat poskytnutí určitých údajů informačních systémů některých

orgánů veřejné moci v rozsahu nezbytném k plnění svých zákonem stanovených úkolů. Prokázáním totožnosti se pro účely zákona o obecní policii rozumí zjištění jména a příjmení, data narození, rodného čísla a bydliště osoby. Za specifickou oblast zpracování osobních údajů se považuje pořizování obrazových, zvukových i jiných záznamů z míst veřejnosti přístupných (Vetešník, Chauer, Zídka, 2013, s. 149-162; § 11 zákona č. 553/1991 Sb.).

2.4.4 Oprávnění použití donucovacích prostředků, psa a služební zbraně strážníkem

Donucovací prostředky jsou v zákoně vymezeny taxativně, tedy jako donucovací prostředek nelze použít jiný prostředek, který není explicitně stanoven zákonem (Šebesta, 2018, s. 211).

Použití těchto prostředků musí být v zájmu ochrany bezpečnosti jiné osoby nebo osoby strážníka, majetku nebo k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušen veřejný pořádek. Rozhodnutí, jaký donucovací prostředek se použije, rozhoduje strážník, a to na základě konkrétní situace, aby tím dosáhl účelu sledovaného zákroku. Při použití donucovacích prostředků platí, že strážník musí dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své. Zároveň nesmí připustit, aby vznikla osobám bezdůvodná újma použitím donucovacího prostředku.

Donucovacími prostředky jsou (§ 18 zákona č. 553/1991 Sb.):

- hmaty, chvaty, údery a kopy,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný dočasně zneschopňující prostředek,
- obušek a jiný úderný prostředek,
- pouta,
- úder služební zbraní,
- hrozba namířenou služební zbraní,
- varovný výstřel ze služební zbraně,
- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.

Okruh donucovacích prostředků, které mohou strážníci použít, je užší než ten, který mají k dispozici příslušníci Policie ČR, což tedy plyne z postavení a úkolů obecní policie (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 194).

Strážník je oprávněn použít psa, a to na místo nebo vedle donucovacích prostředků, kdy způsobilost psa musí být osvědčena Policií ČR. Použit služební zbraň je strážník oprávněn za

podmínek nutné obrany nebo krajní nouze, aby mohl zamezit útěku nebezpečného pachatele, kterého nemůže jinak zadržet (Mates, Čechmánek, Hromádka, Kramář, Rajman, 2004, s. 195-196).

3 ANALÝZA ČINNOSTI OBECNÍ POLICIE VE VYBRANÝCH OBCÍCH

Následující kapitola se bude zabývat analýzou obecní policíí v obcích (městech) Třebíč a Jihlava, s důrazem na analýzu jejich činnosti. Města Třebíč a Jihlava byla zvolena z důvodu alespoň přibližné srovnatelnosti výsledků, neboť se jedná o 2 největší města Kraje Vysočina.

V obou případech jsou uvedeny základní informace o obci, vývoji obecní policie, personálním zajištění, činnosti, ale také vybrané ekonomické indikátory za sledované období 2014-2018. Informace jsou primárně čerpané ze statistik obecních policíí, které jsou každoročně posílané Ministerstvu vnitra České republiky. V rámci analýzy jsou využity i relativní ukazatele, které nejsou součástí vykazovaných statistik a které byly pro potřeby této práce dodatečně sestrojeny. Těmito indikátory jsou průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka (1), průměrná výše jedné pokuty (2), průměrný počet pokut na strážníka (3), finanční zátěž na strážníka (4) a finanční náročnost na jednoho obyvatele (5).

$$\text{průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka} = \frac{\text{počet obyvatel}}{\text{počet strážníků}} \quad (1)$$

$$\text{průměrná výše jedné pokuty} = \frac{\text{roční příjmy z uložených pokut}}{\text{počet projednaných přestupků}} \quad (2)$$

$$\text{průměrný počet pokut na strážníka} = \frac{\text{počet projednaných přestupků}}{\text{počet strážníků}} \quad (3)$$

$$\text{finanční zátěž na strážníka} = \frac{\text{finanční náklady na činnost}}{\text{počet strážníků}} \quad (4)$$

$$\text{finanční náročnost na jednoho obyvatele} = \frac{\text{finanční náklady na činnost}}{\text{počet obyvatel}} \quad (5)$$

3.1 Obecní policie v Třebíči

Okresní město Třebíč se nachází v jihozápadní části Kraje Vysočina na západě Moravy. Rozloha obce měří 5 760 hektarů a ke konci roku 2018 žilo v Třebíči 35 974 obyvatel. Město se dělí na 17 místních částí, z nichž 10 se nachází v městské části a zbylých 7 v blízkém okolí.

Počátky města jsou spojeny se založením významného benediktinského kláštera moravskými knížaty v roce 1101. Třebíč je městem památek UNESCO, kde jsou na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví zapsány bazilika svatého Prokopa, židovská čtvrť a židovský hřbitov (Město Třebíč, 2019a).

Dne 19. března 1992 byla zastupitelstvem města Třebíč schválená obecně závazná vyhláška č. 13/1992 o zřízení obecní policie v Třebíči na základě zákona č. 553/1991 Sb.,

o obecní policii. Tato vyhláška byla později nahrazena obecně závaznou vyhláškou č. 12/2005, kterou schválilo zastupitelstvo města dne 15. prosince 2005.

Obecní policie se angažuje v rámci programu prevence kriminality od roku 1999. Nejen že strážníci realizují mnoho aktivit, akcí a projektů, ale zaměřují se také na preventivních programech žáků mateřských, základních a středních škol. Dále se podílejí na akcích určených pro veřejnost, jako je Den bez aut, Prvňáčci na přechodech, Prevence pro seniory a jiné (Městská policie Třebíč, 2019).

Od roku 1999 je realizován projekt Městský kamerový systém. V současné době je v činnosti celkem 39 kamer. Pracoviště kamerového systému je obsluhováno dvěma operátory, tedy jedním vyškoleným civilním pracovníkem a jedním strážníkem. (Městská policie Třebíč, 2018a). Od 1. července 2015 provozuje obecní policie útulek pro opuštěná zvířata.

3.1.1 Personální zajištění obecní policie v Třebíči

Obecní policie v Třebíči vykonává službu nepřetržitě 24 hodin denně. Strážníci jsou rozděleni do čtyř směn a každá směna má svého velitele, který zároveň působí jako operační důstojník na tísňové lince 156. Tyto čtyři směny strážníků mají na starosti po celých 24 hodin celé město. Následně je zde několik strážníků, kteří působí jako okrskoví strážníci a mají na starosti své dané okrsky jako jsou různé části města a jejich ulice, náměstí atd. Zde provádějí zvýšený dohled na zabezpečení veřejného pořádku a přispívají na dodržování bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Okrskoví strážníci pracují v osmihodinovém pracovním cyklu na ranní a odpolední směny pouze v týdnu (Městská policie Třebíč, 2018b).

Tabulka č. 2 znázorňuje, že od roku 2014 dochází k pomalému poklesu počtu obyvatel. V roce 2014 měla Třebíč 36 913 obyvatel, což je o 939 obyvatel více než v roce 2018. I počet strážníků zaznamenával pokles, ten byl však neúměrně rychlejší. V roce 2017, dosáhl ukazatel počtu obyvatel na strážníka vrcholu, konkrétně na jednoho strážníka připadalo 1 067 obyvatel. V roce 2018 však došlo ke zvratu tohoto trendu, neboť bylo dosaženo stejného počtu personální kapacity strážníků jako v roce 2015, tedy 39 strážníků. Počet strážníků klesal neúměrně rychleji k poklesu obyvatel, jelikož byl v daném roce 2017 podstav strážníků, tudíž připadalo na strážníka více obyvatel. V roce 2018, tak dosáhl ukazatel počtu obyvatel na strážníka minima a to hodnoty 922.

Náhlý pokles mezi lety 2015 a 2016 byl zapříčiněn tím, že někteří strážníci nesplňovali požadavek na vzdělání, který platí od roku 2016. Rok 2016 a 2017 znamenal podstav strážníků. V roce 2018 byl stav strážníků naplněn, to bylo způsobeno přijetím 4 nových

strážníků. Od 1. ledna 2018 platí novela zákona o obecní policii, že se strážníkem může stát i člověk ve věku osmnácti let, nesmějí však nosit zbraň a řídit auto. Polovina z nárůstu v roce 2018 je způsobena změnou zákona, kdy bylo umožněno i mladším zájemcům stát se strážníkem. Negativní vývoj v počtu strážníků z předchozích let se tak díky náboru nových strážníků podařilo v posledním sledovaném roce plně vykompenzovat.

Tabulka 2: Počet obyvatel a strážníků, průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka 2014-2018 v Třebíči

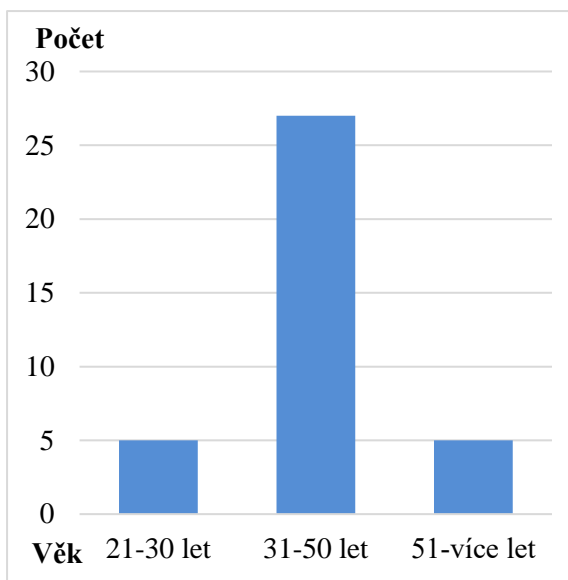
Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	36 913	36 871	36 572	36 305	35 974
Počet strážníků	37	39	35	34	39
Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka	998	945	1 045	1 067	922

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Obrázek č. 1 představuje věkovou strukturu strážníků v roce 2014, kdy ještě platila podmínka věkové hranice od 21 let k přijetí do pracovního poměru ke strážníkům. V rozmezí věku 21-30 let pracovalo u obecní policie 5 strážníků, kdy nejmladšímu strážníkovi bylo 26 let. Největší zastoupení měla věková kategorie 31-50 let, kdy bylo zaměstnáno 27 strážníků. Od věku 51 let a více pracoval stejný počet strážníků jako u věkové kategorie 21-30 let.

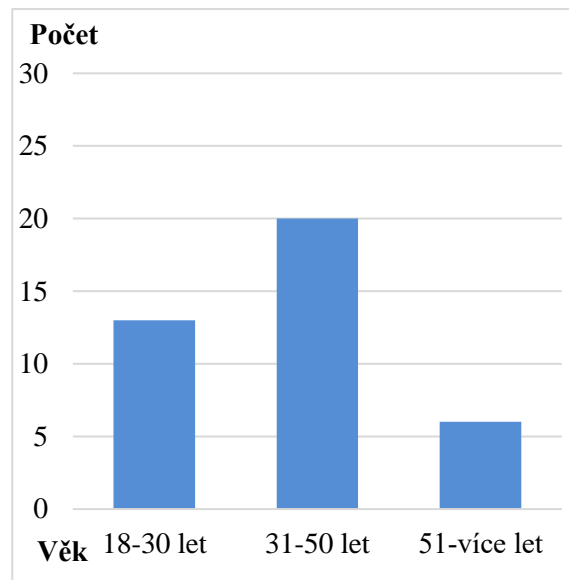
Obrázek č. 2 zobrazuje věkovou strukturu strážníků za rok 2018. Ve věku 18-21 let pracovali 2 strážníci u obecní policie v Třebíči, věkovou hranici 18 let k přijetí do pracovního poměru ke strážníkům umožnila novela zákona o obecní policii. V rozmezí věku 18-30 let pracovalo u obecní policie 13 strážníků, nejvíce strážníků je ve věku 31-50 let a to 20 strážníků, 6 strážníků je ve věku 51 let a více.

Vyvození závěru z obrázků č. 1 a č. 2 je, že mladí lidé mají o toto zaměstnání větší zájem než v roce 2014, kdy v kategorii 18-30 let v roce 2018 pracovalo 13 strážníků a v roce 2014 tedy kategorie 21-30 let to bylo o 8 strážníků méně, je to zapříčiněno tím, že věková hranice byla znovelizována. V obou letech je největší zastoupení strážníků v rozmezí věku 31-50 let. V rozmezí věku 51 let a více nedošlo k žádnému výraznému poklesu či nárůstu.

Obrázek 1: Věková struktura strážníků obecní policie v Třebíči v roce 2014

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Obrázek 2: Věková struktura strážníků obecní policie v Třebíči 2018

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Poznámka: Od 1. ledna 2018 platí novela zákona o obecní policii, že se strážníkem může stát i člověk ve věku osmnácti let.

Tabulka č. 3 znázorňuje dosažené vzdělání strážníků v letech 2014-2018. Za celé sledované období mělo nejvíce strážníků střední vzdělání s maturitou. Vysokoškolské vzdělání mělo vždy 5 až 6 strážníků. K 31. prosinci 2015 4 strážníci nesplňovali podmínku vzdělání a to maturitní zkoušku, z toho se 2 strážníky byl ukončen pracovní poměr a 2 strážníci byli převedeni na jinou práci.

Tabulka 3: Dosažené vzdělání strážníků obecní policie v Třebíči 2014-2018

Dosažené vzdělání	2014	2015	2016	2017	2018
Střední bez maturity	4	4	0	0	0
Střední s maturitou	27	30	28	29	33
Vyšší odborné	1	0	1	0	0
Vysokoškolské	5	5	6	5	6

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Od 1. ledna 2016 musí strážníci pro výkon svého povolání splňovat střední vzdělání s maturitní zkouškou jako kvalifikační předpoklad. Změny v zákoně o obecní policii proběhly v roce 2009, kdy tedy strážník v pracovním poměru musel mít minimálně středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou, tuto podmínku musel splnit do 31. prosince 2015. Toto neplatí v případě, kdy dnem nabytí účinnosti tohoto zákona strážník dosáhne věku 45 let, třikrát úspěšně absolvoval zkoušku z odborné způsobilosti a obec je držitelem platného osvědčení strážníka.

3.1.2 Činnost strážníků obecní policie v Třebíči

Od 1. července 2017 nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích. Nová obecná norma vymezuje konkrétně přestupky, určuje podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání.

Tím se projednávání přestupků v blokovém řízení změnilo na příkazní řízení. Zákon o odpovědnosti za přestupky blokové a příkazní řízení nerozlišuje, ale stanovuje, že na blokové řízení upravené v dosavadních zákonech se hledí jako na příkazní. Příkazem na místě lze uložit napomenutí nebo pokutu do maximální výše 10 000 Kč. Mladistvému obviněnému lze uložit pokut nejvýše 2 500 Kč. Příkazem na místě lze rozhodnout, kdy obviněný souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku. Obviněný obdrží příkazový blok, kdy je mu na místě uložena pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti (Magistrát města Pardubic, 2016; Filipková, 2016).

V tabulce č. 4 jsou přestupky projednané v blokovém řízení od roku 2014-2016, od roku 2017-2018 jsou to přestupky v příkazním řízení. Nejvíce přestupků bylo projednáno v roce 2015, kdy bylo zaznamenáno až 3 125 přestupků. Celkově mezi nejčastěji řešené přestupky patří ty proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Těch bylo nejvíce řešeno také v roce 2015 v počtu 2 733 přestupků. Přestupky na úseku dopravy zahrnují převážně nedovolené zastavení nebo stání vozidla na pozemní komunikaci, porušení pravidel chodců nebo cyklistů, porušení pravidel silničního provozu, překročení povolené rychlosti a jiné. Ale jsou to také nepřipoutání se bezpečnostním pásem během jízdy, řízení s mobilním telefonem v ruce nebo neužívání ochranné přilby při jízdě na kole. Mimo jiné strážníci provádějí ranní kontroly, kde zabezpečují přechody pro chodce, hlavně tedy bezpečí pro děti cestou do školy.

Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti v obci od roku 2017 klesly na nulu z důvodu ukončení měření rychlosti ze strany obecní policie v Třebíči. Důvodem bylo kladení většího důrazu na zabezpečení veřejného pořádku. Dalšími nejčastěji řešenými přestupky jsou přestupky proti veřejnému pořádku, ty zahrnují rušení nočního klidu, neuposlechnutí výzvy úřední osoby nebo vzbuzení veřejného pohoršení. I v této oblasti strážníci dbají na dodržování vyhlášek města, což se týká odchyty volně pobíhajících psů, zákaz požívání alkoholu na veřejnosti, zákaz kouření na dětských hřištích nebo dohled nad čistotou veřejného prostranství. K přestupkům proti majetku docházelo nejčastěji v roce 2014 a těmito případy jsou krádeže, poškození nebo zničení věci.

Nejméně přestupků bylo řešeno proti občanskému soužití, kdy může docházet ke schválnostem, hrubému jednání, ublížení na cti nebo vyhrožování. Za rok 2018 nebyl řešený žádný přestupek proti občanskému soužití. V rámci přestupků na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek jich bylo řešeno o 5 přestupků méně v roce 2018 než v roce 2014, kdy tento počet byl 14 přestupků.

Také je z tabulky vidět, že když došlo ke skokové změně počtu strážníků v letech 2016 a 2018, došlo i ke skokům v řešených přestupcích.

Tabulka 4: Projednané přestupky 2014-2018 v Třebíči

Přestupky	2014	2015	2016	2017	2018
Proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích	2 179	2 733	2 236	2 476	2 610
Spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	209	104	29	0	0
Na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek	14	7	10	9	9
Proti veřejnému pořádku	206	170	143	106	183
Proti občanskému soužití	1	4	1	1	0
Proti majetku	76	57	21	42	28
Z toho ostatních	43	50	82	0	87
Celkem	2 728	3 125	2 522	2 634	2 917

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

V níže uvedené tabulce č. 5 jsou zaznamenány přestupky oznámené příslušným orgánům v období 2014-2018, z důvodu nesouhlasu přestupce na místě vyřešit přestupek strážníkem v příkazním řízení a v přestupcích, které nebyly možné vyřešit ze strany strážníků na místě, tudíž musely být postoupeny ke správnímu orgánu. Nejvíce přestupků bylo oznámeno v roce 2016 a 2018 se stejným počtem 314 přestupků, nejméně v roce 2014 s počtem 237 přestupků. Nejčastěji oznámenými přestupky jsou přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Nejvíce těchto přestupků bylo oznámeno v roce 2016 s počtem 149 přestupků, naopak nejméně v roce 2018. U dalších přestupků byl zaznamenán strmý růst, jelikož došlo k nárůstu protiprávního jednání ze strany občanů, kteří nesouhlasili se svým protiprávním jednáním, a proto muselo dojít ze strany strážníků k oznámení k příslušnému správnímu orgánu.

Tabulka 5: Přestupky oznámené příslušným orgánům 2014-2018 v Třebíči

Oznámené přestupky příslušným orgánům	2014	2015	2016	2017	2018
Proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích	133	124	149	136	49
Spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	6	1	1	0	0
Na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek	1	0	5	3	5
Proti veřejnému pořádku	39	30	29	18	36
Proti občanskému soužití	24	23	26	16	5
Proti majetku	34	14	23	19	21
Z toho ostatních	0	47	81	66	198
Celkem	237	239	314	258	314

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Největší problematika ohledně spáchaných přestupků je na úseku dopravy. Strážníci se musí potýkat i s řidiči pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Strážníci mají oprávnění vyzvat řidiče k orientační dechové zkoušce na přítomnost alkoholu v dechu. Tabulka č. 6 znázorňuje počty zjištěných osob řídících pod vlivem alkoholu a osoby převezené do protialkoholní záchytné stanice v období 2014-2018. Zjištěných osob řídících pod vlivem alkoholem bylo zjištěno nejvíce v roce 2016, kdy se jednalo o 20 osob. Každoročně bývá zjištěno kolem 5 osob, které řídili pod vlivem alkoholu. Strážníci také umisťují osoby proti své vůli na protialkoholní záchytnou stanici do Jihlavy z důvodu, že tyto osoby byly pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a nekontrolují své motorické funkce nebo jsou agresivní, tím ohrožují sebe nebo jiné osoby, narušují veřejný pořádek nebo poškozují cizí majetek. Nejvíce osob umístěných do protialkoholní záchytné stanice bylo v roce 2016. V tomto roce bylo převezeno do protialkoholní záchytné stanice 40 osob. V jiných letech to bylo okolo 30 případů (Kancelář veřejného ochránce práv, 2018).

Tabulka 6: Statistika na úseku ochraně proti alkoholismu a jiným toxikomániím 2014-2018 v Třebíči

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet osob řídících pod vlivem alkoholu	5	7	20	5	4
Počet osob převezených do záchytné stanice	27	32	40	28	33

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Strážník je oprávněn použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla (TPZOV). Často dochází k případům, kde vozidlo má zákaz stání nebo zastavení, kde není povoleno stání na chodníku nebo vozidlo stojí na místě před vjezdem. V tabulce č. 7 je postupně od

prvního roku sledování zaznamenán pokles použití TPZOV. V roce 2018 byl pokles až o 868 TPZOV než v roce 2014.

Tabulka 7: Použití TPZOV strážníky 2014-2018 v Třebíči

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet použití TPZOV	1 372	1 269	1 175	936	504

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

Níže uvedená tabulka č. 8 ukazuje spolupráci obecní policie v Třebíči s Policií ČR. V případě, že dojde ke spáchání trestného činu, oznamuje strážník toto podezření bezodkladně Policii ČR. Nejvíce těchto podezření bylo oznámeno v roce 2016. Podezřeních ze spáchání trestného činu je ročně kolem 90 a více, jak vyplývá z tabulky č. 8, od roku 2016 tato podezření pomalu klesají. Pokles je zaznamenán i u výjezdů nebo jiných opatření na žádost Policie ČR, těch bylo naopak nejvíce v roce 2016. Je patrné, že v první polovině tato spolupráce roste a ve druhé polovině klesá, a to z důvodu, že dochází ke snížení počtu trestných činů než v předchozích letech. Mimo jiné se Kraj Vysočina řadí dlouhodobě mezi nejbezpečnější regiony v rámci celé ČR. Kriminalita v ČR klesá již pátým rokem, naposledy se zvýšila v roce 2013, kdy v lednu tohoto roku došlo k udělení amnestie odcházejícího prezidenta Václava Klause (Hospodářské noviny, 2018).

Tabulka 8: Spolupráce obecní policie v Třebíči s Policií ČR

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Oznámení podezření ze spáchání trestného činu	66	50	55	57	44
Výjezdy nebo jiná opatření na žádost	95	99	152	120	94

Zdroj: Městská policie Třebíč (2019)

3.1.3 Ekonomické ukazatele činnosti obecní policie v Třebíči

Činnost obecní policie je spojena i s ekonomickou stránkou, kdy na jednu stranu strážníci ukládají pokuty za projednané přestupky a z nich plynou příjmy, které jdou do rozpočtu zřizovatele v tomto případě do rozpočtu obce. Na druhou stranu je to bezplatná služba občanům obce, jejíž zajištění znamená pro obec určité náklady. Přičemž příjmy jsou u tohoto typu služby jen minimální, protože provozování obecní policie není z principu podnikatelský ziskový záměr, ale služba zvyšující kvalitu života a ochrany občanů v obci. Lze říci, že tato služba je jednou z nejžádanějších, která je občanům poskytována z prostředků obecního rozpočtu. Proto je třeba brát v úvahu vyčlenění stále většího množství finančních prostředků na tuto činnost, a to i v reflexi na rozvoj ekonomiky a technologický pokrok.

Nutno však podotknout, že na základě zde uváděných ekonomických ukazatelů nelze dělat jednoznačný závěr o efektivnosti nebo o lepším výkonu činnosti. Zjištěné hodnoty jsou pouze orientační a nezohledňují místní specifika, která mají na výkon činnosti a náročnosti financování zásadní vliv. Jde spíše o informativní charakter.

V níže uvedené tabulce č. 9 jsou příjmy z uložených pokut vybrané do roku 2016 v blokovém řízení a od roku 2017 v příkazním řízení. Těmito vybranými pokutami obecní policie přispívá do rozpočtu města. Nejvyšší příjmy byly vybrané v roce 2016 v celkové částce 997 800 Kč, to bylo jen o 600 Kč více než v roce 2015. I když bylo nejvíce přestupků projednáno v roce 2015, přesto za ně nebyly úplně nejvyšší příjmy, vše záleží na závažnosti přestupku. Nedochozí zde k poklesu ani k velkému růstu příjmů. K vyššímu poklesu došlo v roce 2017, kdy příjmy spadly na částku 625 300 Kč, o rok později byl nárůst o 251 000 Kč. Z uložených pokut je patrné, že za sledované období nepřesáhly milion Kč.

Dále je v tabulce vypočtena průměrná výše jedné pokuty, ta byla nejvyšší v roce 2016 vzhledem k nejvyšším příjmům z uložených pokut. Naopak nejnižší byla v roce 2017, kdy průměrná výše jedné pokuty byla 237,40 Kč, to bylo zapříčiněno, že v tomto roce byly nejnižší příjmy z uložených pokut. Výše pokuty záleží na závažnosti přestupku nebo podle toho, jak určí sám strážník.

Tabulka obsahuje i informaci o průměrném počtu uložených pokut jedním strážníkem, nejvíce jich bylo vybráno v roce 2015, kdy jeden strážník v průměru uložil 80 pokut, je to i proto že v tomto roce bylo spácháno nejvíce přestupků. Uložených pokut za sledované období je vždy v rozmezí 70-80 pokut.

Tabulka 9: Příjmy z uložených pokut 2014-2018 v Třebíči

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy z uložených pokut	821 300 Kč	997 200 Kč	997 800 Kč	625 300 Kč	876 300 Kč
Průměrná výše jedné pokuty	301,06 Kč	319,10 Kč	395,64 Kč	237,40 Kč	300,41 Kč
Průměrný počet pokut na strážníka	74	80	72	78	75

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Třebíče (2019)

Níže uvedená tabulka č. 10 zachycuje finanční náklady na činnost obecní policie a obsahuje i dva ukazatele finanční zátěže na strážníka a finanční náročnost na jednoho obyvatele. Náklady na činnost obecní policie patří mezi důležité náklady z obecního rozpočtu. Při sestavování finančních nákladů pro obci, které budou městem vyčleněny, se berou v úvahu hlavně náklady na mzdy, zdravotní a sociální pojištění, provozní náklady a ostatní náklady

jako např. náklady na program prevence kriminality. Finanční náklady představují pro obecní policii čerpaný rozpočet.

Finanční náklady byly nejvyšší v posledním sledovaném roce, kde byla i největší finanční náročnost na jednoho obyvatele. Finanční náklady na činnost obecní policie každým rokem stoupají. Za první tři sledované roky byl nárůst okolo 1 500 000 Kč. Největší nárůst byl v roce 2017, kdy tyto náklady stouply o 3 243 000 Kč. Náklady stouply v roce 2018 oproti roku 2014 o 7 338 000 Kč.

Finanční náročnost na jednoho obyvatele se navýšila o 220 Kč v roce 2018 oproti roku 2014. Finanční zátěž na strážníka byla nejvyšší v roce 2017, kdy v tomto roce pracovalo 34 strážníků u obecní policie. Byl to nejnižší počet strážníků za toto sledované období pěti let.

Tabulka 10: Finanční náklady na činnost obecní policie Třebíč 2014-2018 v Kč

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Finanční náklady na činnost	21 722 000	23 250 000	24 757 000	28 000 000	29 060 000
Finanční zátěž na strážníka	587 081	596 154	707 343	823 529	745 128
Finanční náročnost na jednoho obyvatele	588	631	677	771	808

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Třebíče (2019)

Tabulka č. 11 se zaměřuje na strukturu nákladů, v rámci čehož je rozdělena na mzdové náklady a ostatní náklady. Náklady na činnost obecní policie mají rostoucí tendenci. Dominující nákladovou položkou jsou mzdové náklady, jejich růst souvisí hlavně s rozvojem ekonomiky a pak narůstajícím počtem strážníků. Tyto mzdové náklady zahrnují i sociální a zdravotní pojištění. V tabulce je zaznamenán nárůst mzdových nákladů v každém sledovaném roce (Město Třebíč, 2019).

Mezi ostatní náklady se řadí náklady na program prevence kriminality a běžné náklady. Nejenže lze pořádat informační kampaně pro veřejnost a osvětová činnost ve školách, ale také poskytnutí volnočasových aktivit pro mládež, příprava krizového plánu, rozšíření kamerového systému nebo pružná a rychlá reakce bezpečnostních složek na aktuální problémy ve městě. Běžné náklady tvoří pohonné hmoty, výstroj strážníků, školení a vzdělávání strážníků, opravy aut, opravy a udržování budovy ale také kamerové systémy. Nejenže strážníci musí splnit osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů, ale strážníci obecní policie v Třebíči absolvují i školení aktuálních právních norem, poskytování první pomoci, střelecký

výcvik, výcvik v taktice a používání donucovacích prostředků nebo řízení motorových vozidel v krizových situacích. A právě tyto znalosti a dovednosti uplatňují strážníci v praxi. Každým rokem tyto běžné náklady narůstají, a to z důvodu navýšení cen jak pohonných hmot, tak i výstroje a oprav. Pohonné hmoty byly v roce 2017 v částce 251 432 Kč a v posledním sledovaném roce 298 913 Kč. Mezi nejčastější náklady patří opravy služebních vozidel, městského kamerového dohlížečického systému, radiostanic nebo svítilen. Tyto opravy byly v posledním roce v částce 254 511 Kč a v roce 2017 to bylo 364 659 Kč. Mezi důležité náklady patří i výstroj pro strážníky, ta zahrnuje oděv, obuv, slzotvorné prostředky, opasky, pokrývky hlavy nebo nášivky. V roce 2017 představovaly náklady na výstroj 474 762 Kč a pro rok 2018 to představovalo 562 952 Kč.

Tabulka 11: Náklady obecní policie v Třebíči 2014-2018 v Kč

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Mzdové náklady	19 984 000	20 973 000	22 490 000	23 615 000	25 996 000
Ostatní náklady	1 738 000	2 277 000	2 267 000	4 385 000	3 064 000

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Třebíče a rozpočtu města Třebíče (2019)

3.2 Obecní policie v Jihlavě

Statutární město Jihlava je centrem Kraje Vysočina a leží na Českomoravské vrchovině. Město se nalézá na historické zemské hranici česko-moravské. Rozloha města měří 8 824 hektarů a ke konci roku 2018 žilo v Jihlavě 50 762 obyvatel. Město se dělí na 15 místních částí.

Historie města je spjatá s koncem 12. století, kdy na návrší nad řekou Jihlavou byla založena hornická osada s kostelíkem svatého Jana Křtitele. Rozvoj města je spojen s nálezem stříbrných rud koncem 40. let 13. století.

K památkám města Jihlavy patří Brána Matky Boží, dům Gustava Mahlera, Jihlavské podzemí, kostel svatého Jana Křtitele nebo radnice.

Dne 30. ledna 1992 byla zastupitelstvem města Jihlavy schválena obecně závazná vyhláška č. 3/1992 o zřízení obecní policie v Jihlavě na základě zákona č. 553/1992 Sb., o obecní policii.

Obecní policie aktivně působí v oblasti prevence kriminality. Spolupracuje s obvodním oddělení Policie ČR a se střední policejní školou ministerstva vnitra v Jihlavě. Pořádá pravidelné besedy pro žáky základních škol, pro seniory i pro veřejnost. Podílí se na akcích jako je Silák roku, Policie dětem, Mladý cyklista nebo Pohádkový les (Městská policie Jihlava, 2019a).

Dohlíží nad dodržováním místní vyhlášky o chovu domácích a hospodářských zvířat, podle níž strážníci odchyťávají volně pobíhající psy. Útulek provozuje statutární město Jihlava a jeho obecní policie. Je realizován i městský kamerový systém, kdy je v provozu 22 kamer. Pracoviště je obsluhováno dvěma pracovníky.

3.2.1 Personální zajištění obecní policie v Jihlavě

Je zajišťován nepřetržitý dohled nad místními záležitostmi veřejného pořádku. Tento dohled je vykonáván strážníky ve 12 hodinových směnách v jedné centrální službě a tří okrskových službách. V centrální službě sídlí ředitelství, sekretariát, dispečink kamerového zabezpečovacího systému a středisko prevence. Ve službách Horní Kosov, Bedřichov a Březinky slouží strážníci v nepravidelných službách s ohledem na potřeby dané lokality, jinak se občané mohou obracet na centrální službu se stálou službou (Městská policie Jihlava, 2019b).

Tabulka č. 12 znázorňuje počet obyvatel, kdy lze za sledované období vypočítat jen menší výkyv. V posledním sledovaném roce byl nárůst obyvatel jen o 149 obyvatel více než v roce 2014. Rozdíl v počtu strážníků mezi rokem 2014 a 2018 je 5 strážníků. Personální kapacita klesla o 1 strážníka v roce 2017, jinak dochází ke zvýšení počtu strážníků. Podle ukazatele nejméně obyvatel připadalo na strážníka v roce 2018 v počtu 793 obyvatel, nejvíce jich připadalo na strážníka v roce 2014. S pozitivním vývojem v počtu strážníků a s lehkým nárůstem v počtu obyvatel dochází ke snížení průměrného počtu obyvatel na jednoho strážníka.

Tabulka 12: Počet obyvatel a strážníků, průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka 2014-2018 v Jihlavě

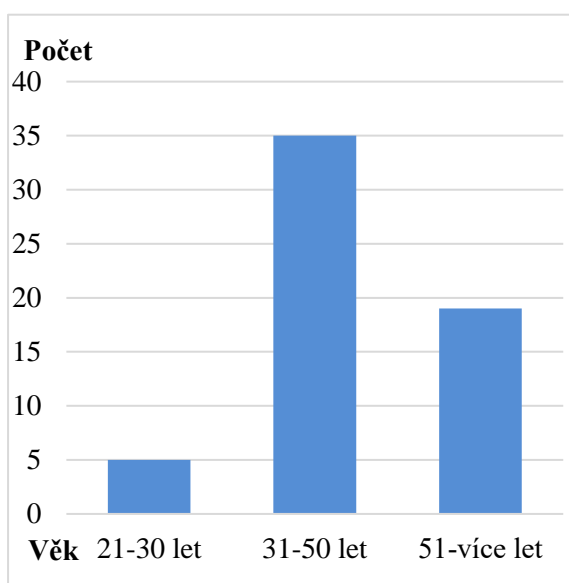
Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	50 613	50 710	50 660	50 660	50 762
Počet strážníků	59	59	62	61	64
Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka	858	860	817	830	793

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Obrázek č. 3 zaznamenává věkovou strukturu strážníků v roce 2014. V rozmezí věku 21-30 let bylo zaměstnáno 5 strážníků, nejvíce strážníků pracovalo ve věku 31-50 let, a to v počtu 35 strážníků. Věková kategorie 51 let a více byla na tom mnohem lépe než nejmladší věková kategorie, kdy v nejstarší věkové kategorii pracovalo o 14 strážníků více než v nejmladší věkové kategorii.

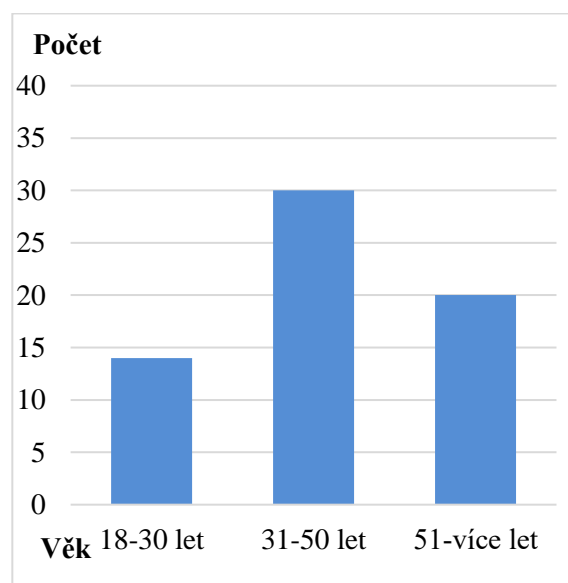
Obrázek č. 4 znázorňuje věkovou strukturu strážníků v roce 2018. V rozmezí věku 18-30 bylo zaměstnáno u obecní policie 14 strážníků, nejvíce strážníků je v rozmezí 31-50 let v počtu 30 strážníků, ve věku 51 let a více pracovalo 20 strážníků. Na obrázku je vidět, že chybí mladí strážníci, ve věku od 18-30 let jich je o 6 více než v rozmezí 31-50 let.

Z porovnání obrázků č. 3 a č. 4 je vidět, že i tady vzrostl zájem mladých lidí o toto povolání, i když ani na základě novely zákona nedošlo k přijetí strážníků mladších 21 let za rok 2017 a 2018. V roce 2014 bylo zaměstnáno 5 strážníků v nejmladší kategorii a v roce 2018 to bylo o 9 strážníků více. V rozmezí věku 31-50 let byl pokles v této kategorii o 5 strážníků v roce 2018 oproti roku 2014. V rámci počtu strážníků to ale vykompenzovala nejmladší kategorie. V rozmezí věku 51 let a více nedošlo k zásadnímu poklesu či nárůstu.

Obrázek 3: Věková struktura strážníků obecní policie v Jihlavě 2014

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Obrázek 4: Věková struktura strážníků obecní policie v Jihlavě 2018

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Poznámka: Od 1. ledna 2018 platí novela zákona o obecní policii, že se strážníkem může stát i člověk ve věku osmnácti let.

Za sledované období v tabulce č. 13 je jasné, že nejvíce strážníků má dokončené střední vzdělání s maturitou. Vysokoškolské vzdělání má vždy kolem 10 strážníků. Každým rokem se počet strážníků s vyšším odborným vzděláním navyšuje. Co se týká kvalifikačního předpokladu splnění středního vzdělání s maturitou, tak k 31. prosinci 2015 tuto podmínku nesplňovalo 0 strážníků, tudíž žádnému nebyl ukončen pracovní poměr nebo nebyl převeden na jinou práci.

Tabulka 13: Dosažené vzdělání strážníků obecní policie v Jihlavě 2014-2018

Dosažené vzdělání	2014	2015	2016	2017	2018
Střední bez maturity	2	0	0	0	0
Střední s maturitou	46	47	51	49	49
Vyšší odborné	1	1	2	3	4
Vysokoškolské	10	11	9	9	8

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

3.2.2 Činnost strážníků obecní policie v Jihlavě

Nejvíce projednaných přestupků podle tabulky č. 14 bylo v roce 2018 v celkovém počtu 6 071 přestupků, to bylo způsobeno prudkou narůstající tendencí přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Ty zahrnují zejména nedovolené zastavení nebo stání vozidla, porušení pravidel chodců a cyklistů, nepřipoutání se bezpečnostním pásem nebo řízení s mobilním telefonem v ruce. I strážníci obecní policie v Jihlavě vykonávají ranní dohled na přechodech pro chodce, hlavně v době, kdy děti chodí do školy. Těchto přestupků bylo nejvíce řešeno v roce 2018 v počtu 5 481 přestupků, což je třeba oproti roku 2017 o 2 474 přestupků více. Za nárůst přestupků v oblasti dopravy je příčinnou velká neukázněnost řidičů a následného páchání většího množství protiprávních jednání.

Pokles byl zaznamenán u přestupků spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti, kdy v posledním sledovaném roce bylo projednáno o 379 přestupků méně než v roce 2014. To je způsobeno tím, že strážníci obecní policie v Jihlavě kladou větší důraz na zabezpečení veřejného pořádku. Dále mezi nejčastěji řešené přestupky patří přestupky proti veřejnému pořádku, kde byl nárůst v posledním sledovaném roce oproti roku 2017 a to až o 255 přestupků. Sem se řadí i dodržování vyhlášek města jako třeba zákaz konzumace alkoholických nápojů na veřejném prostranství nebo se zdržovat s otevřenou lahví na veřejném prostranství, zákaz žebrání ve veřejném prostranství nebo odchyt volně pobíhajících psů.

Co se týká přestupků proti občanskému soužití není to tak, že by nebyl spáchán žádný přestupek, ale na místě nebyl přestupek vyřešen strážníkem v příkazním řízení, protože přestupce nesouhlasil s přestupkem na místě nebo došlo ke svalování viny na druhé, tím pádem musel být přestupek oznámen příslušným orgánům. Přestupků proti majetku bylo nejvíce spácháno v roce 2014, naopak nejméně v roce 2017, kde často dochází ke krádežím, zničení nebo poškození věci. V rámci přestupků na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek jich bylo řešeno o 24 více v roce 2018 než v roce 2014.

S pozvolným nárůstem v počtu strážníků došlo k výraznému skoku v počtu řešených přestupků.

Tabulka 14: Projednané přestupky 2014-2018 v Jihlavě

Přestupky	2014	2015	2016	2017	2018
Proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích	3 634	2 698	2 887	3 007	5 481
Spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	628	596	493	387	249
Na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek	12	29	19	19	36
Proti veřejnému pořádku	79	100	57	8	263
Proti občanskému soužití	0	0	0	0	0
Proti majetku	139	77	41	37	39
Z toho ostatních	2	1	1	104	3
Celkem	4 494	3 501	3 498	3 562	6 071

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Níže uvedená tabulka č. 15 ukazuje přestupky oznámené příslušným orgánům v období 2014-2018. V roce 2016 bylo oznámeno nejvíce přestupků v celkovém počtu 1 834 přestupků, naopak nejméně jich bylo v roce 2014, což bylo o 701 přestupků méně než v roce 2016. Nejčastěji oznámenými přestupky jsou ty proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, těch bylo nejvíce oznámeno v roce 2016 v počtu 1 618. V roce 2018 jich bylo jen o 6 méně než v roce 2016. V tomto případě došlo k narůstající tendenci, protože řidiči nerespektovali pravidla silničního provozu. Co se týká dalších přestupků i tady docházelo ke strmějšímu nárůstu, kdy přestupci nesouhlasili s přestupky na místě, a proto musely být přestupky postoupeny k příslušným orgánům.

Tabulka 15: Přestupky oznámené příslušným orgánům 2014-2018 v Jihlavě

Oznámené přestupky příslušným orgánům	2014	2015	2016	2017	2018
Proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích	890	1 283	1 618	1 520	1 612
Spáchané překročením nejvyšší dovolené rychlosti	68	83	48	72	26
Na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek	1	2	0	6	3
Proti veřejnému pořádku	88	70	88	18	63
Proti občanskému soužití	2	5	32	2	3
Proti majetku	63	59	26	8	34
Z toho ostatních	21	14	22	9	39
Celkem	1 133	1 516	1 834	1 635	1 780

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Tabulka č. 16 znázorňuje počty zjištěných osob řídících pod vlivem alkoholu a osoby převezené do protialkoholní záchytné stanice v období 2014-2018. Každoročně je zjištěno kolem 5 osob řídících pod vlivem alkoholu, počet nijak nestoupá ani neklesá. Zatímco tendence osob převezných do protialkoholní záchytné stanice od roku 2015 stále narůstá, v posledním sledovaném roce bylo převezeno celkem 140 osob.

Tabulka 16: Problematika na úseku ochrany proti alkoholismu a jiným toxikomániím 2014-2018 v Jihlavě

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet osob řídících pod vlivem alkoholu	0	4	3	5	3
Počet osob převezných do záchytné stanice	84	53	63	106	140

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

V tabulce č. 17 je zaznamenán výrazný pokles použití TPZOV za sledované období. Strážníky bylo použito nejvíce TPZOV v roce 2014. Za další sledované roky nebylo použito víc jak 65 TPZOV. Příčinou tak razantního poklesu v použití TPZOV je, že se upouští od samotného používání TPZOV z důvodu nákladnosti na pořizování nových TPZOV a následných oprav a také z důvodu vytížení hlídek, jelikož na používání TPZOV bývá vyčleněno speciální vozidlo s hlídkou dvou strážníků, kteří dělají pouze tuto práci. V této době je potřeba mít zabezpečenou službu více hlídkami, které mohou dělat v podstatě vše co se týče zabezpečování veřejného pořádku, dohled a přispívání na plynulost a bezpečnost silničního provozu, kontrolní činnost daných lokalit atd. Proto místo používání TPZOV se přechází na výzvy pro nepřítomné řidiče.

Tabulka 17: Použití TPZOV strážníky 2014-2018 v Jihlavě

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet použití TPZOV	1 924	63	40	65	65

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

Tabulka č. 18 ukazuje spolupráci obecní policie v Jihlavě s Policií ČR. Nejvíce podezření ze spáchání trestného činu bylo oznámeno v roce 2014 v počtu 131 oznámení, naopak nejméně v roce 2016. V první polovině sledovaného období těchto oznámení ubývalo, ale v druhé polovině docházelo k nárůstu z důvodu častějšího páchaní protiprávního jednání. Počet výjezdů od roku 2014 klesal, ale v roce 2018 byl zaznamenán nárůst výjezdů, a to až o 59 výjezdů více než v předchozím roce.

Tabulka 18: Spolupráce obecní policie v Jihlavě s Policií ČR 2014-2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Oznámení podezření ze spáchání trestného činu	131	73	66	79	86
Výjezdy nebo jiná opatření na žádost	198	51	31	32	91

Zdroj: Městská policie Jihlava (2019)

3.2.3 Ekonomické ukazatele činnosti obecní policie v Jihlavě

V níže uvedené tabulce č. 19 jsou zahrnuty příjmy z uložených pokut vybrané v blokovém a příkazním řízení. Největší výnos z pokut byl v roce 2014, i když nejvíce projednaných přestupků bylo v posledním sledovaném roce, celková částka příjmů v roce 2014 byla 1 402 500 Kč, v porovnání s posledním rokem je to o 190 100 Kč více. Velikost příjmů se v roce 2015 a 2017 pohybovala kolem 1 000 000 Kč, rok 2014 a 2018 byl na tom o poznání lépe. Jen v roce 2016 došlo k výraznému poklesu, kdy bylo projednáno nejméně přestupků za sledované období.

Tabulka obsahuje i průměrnou výši jedné pokuty, ta byla nejvyšší v roce 2014 vzhledem k nejvyšším příjmům. I když bylo nejvíce projednaných přestupků v roce 2018, právě v tomhle roce byla průměrná pokuta nejnižší, a to s částkou 199,70 Kč. Při velkém množství projednaných přestupků v roce 2018, bylo vypočteno i nejvíce pokut v průměru na strážníka a to 95 pokut, nejméně pokut v průměru na strážníka bylo v roce 2016 a to 56 pokut, kdy v tomto roce bylo projednáno nejméně přestupků za sledované období.

Tabulka 19: Příjmy z uložených pokut 2014-2018 v Jihlavě

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy z uložených pokut	1 402 500 Kč	1 021 000 Kč	945 800 Kč	1 037 600 Kč	1 212 400 Kč
Průměrná výše jedné pokuty	302,08 Kč	291,63 Kč	270,38 Kč	291,30 Kč	199,70 Kč
Průměrný počet pokut na strážníka	76	59	56	58	95

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Jihlavy (2019)

Tabulka č. 20 zachycuje náklady spojené s činností na obecní policii, těch bylo nejvíce potřeba v posledním sledovaném roce, kde byla i největší finanční zátěž na strážníka i finanční náročnost obyvatele. Náklady na činnost obecní policie každoročně stoupají. Rozdíl mezi prvním a posledním sledovaným rokem je přesně v částce 9 462 000 Kč. Podle ukazatelů finanční zátěže na strážníka a finanční náročnosti na obyvatele bylo v obou

případech nejhůře rok 2018. Naopak nejlépe na tom byl rok 2014 a to platí pro oba tyto ukazatele, kde byly nejnižší náklady na činnost.

Tabulka 20: Finanční náklady na činnost obecní policie v Jihlavě 2014-2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Finanční náklady na činnost	30 601 000	32 892 000	33 721 000	35 333 000	40 063 000
Finanční zátěž na strážníka	518 661	557 492	543 887	579 230	625 984
Finanční náročnost na jednoho obyvatele	605	649	666	697	789

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Jihlavy (2019)

Tabulka č. 21 zachycuje náklady na činnost obecní policie v Jihlavě za sledované období. I tady jsou dominujícími náklady mzdové náklady, nejméně připadalo na mzdy strážníků v roce 2018 a to až 36 715 000 Kč. Mzdové náklady zahrnují zdravotní a sociální pojištění.

V rámci ostatních nákladů jsou náklady použity na program prevence kriminality. Díky tomuto programu jsou vydávány propagační a osvětové letáčky, kde jsou zodpovězeny základní otázky z oblasti trestní odpovědnosti a odpovědnosti za přestupek, pořádání propagačních akcí, provozování městského kamerového monitorovacího systému ale i bezplatná registrace jízdních kol z důvodu častých krádeží. Do běžných nákladů jsou zahrnuty vzdělávací a odborné výcviky, které jsou stejné jako u obecní policie v Třebíči. Do běžných nákladů jsou zahrnuty provozní náklady, náklady na výstroj, pohonné hmoty, opravy, energii, údržbu a servis. V roce 2018 byly náklady na pohonné hmoty 350 000 Kč a na výstroj 740 000 Kč. V roce 2017 byly stejné náklady na pohonné hmoty jako v roce 2018 a na výstroj bylo vynaloženo 650 000 Kč. Náklady na opravu a správu kamer jsou každým rokem kolem 150 000 Kč. I tady mezi nejčastější opravy patří opravy aut, vysílaček, kamer, výměny antén nebo radaru.

Tabulka 21: Náklady obecní policie v Jihlavě 2014-2018 v Kč

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Mzdové náklady	26 448 000	27 040 000	29 273 000	31 865 000	36 715 000
Ostatní náklady	4 153 000	5 852 000	4 448 000	3 468 000	3 348 000

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městské policie Jihlavy a rozpočtu města Jihlavy (2019)

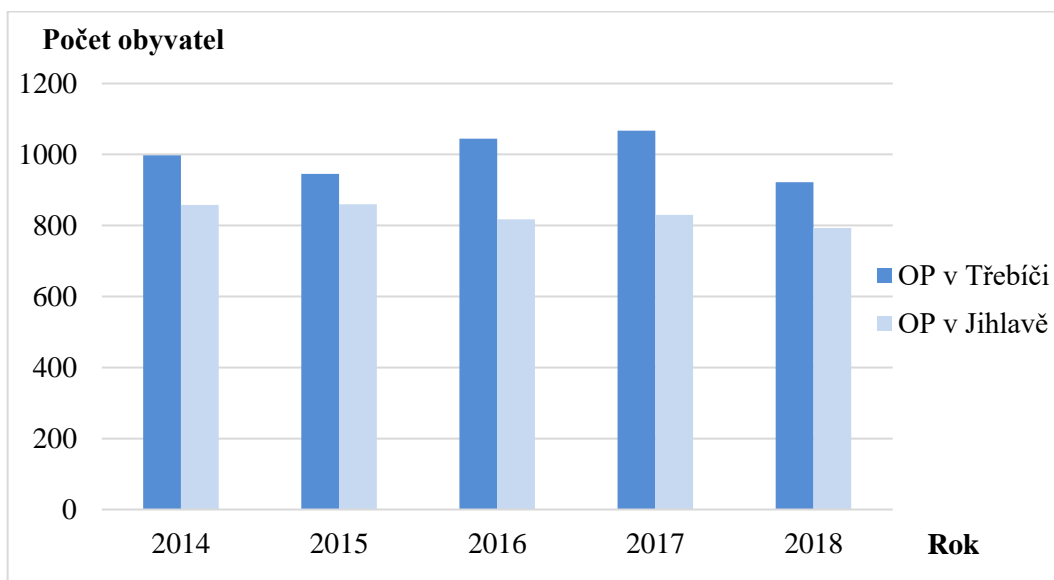
3.3 Komparace výsledků z hlediska vybraných ukazatelů

V poslední části analýzy bude provedena komparace výsledků vycházející z provedené analýzy. Podle stanovených ukazatelů, které byly použity v bakalářské práci u jednotlivých

obecních policií, na základě nich bude porovnána obecní policie (OP) v Třebíči a obecní policie (OP) v Jihlavě.

3.3.1 Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka

Město Jihlava má skoro o 15 000 obyvatel více než město Třebíč, obecní policie v Jihlavě má i více strážníků, a to až o 25, tyto rozdíly se týkají posledního sledovaného roku. Z obrázku č. 5 plyne, že za každý sledovaný rok měla obecní policie v Třebíči vždy v průměru na jednoho strážníka více obyvatel než u obecní policie v Jihlavě. V posledním sledovaném roce je u obou obecních policií nejméně obyvatel v průměru na strážníka, kde u obecní policie v Třebíči je to 922 obyvatel a obecní policie v Jihlavě 793 obyvatel, v porovnání měla obecní policie v Třebíči o 129 obyvatel na strážníka více. Největší rozdíl lze vidět v roce 2017, kde bylo až o 237 obyvatel na jednoho strážníka obecní policie v Třebíči více než na strážníka obecní policie v Jihlavě.

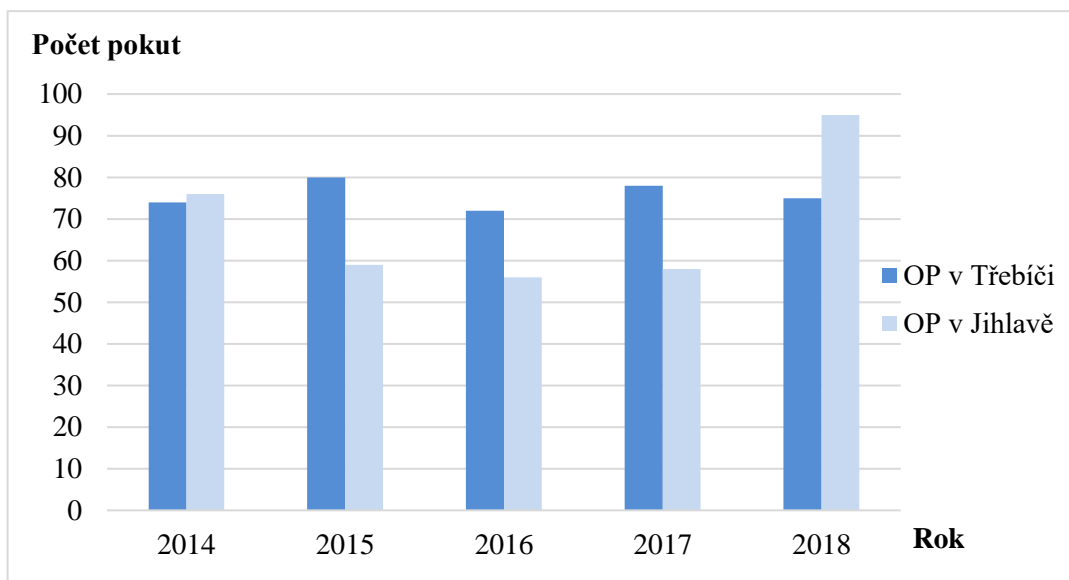
Obrázek 5: Průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka vybraných obecních policií 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městských policií Třebíče a Jihlavy (2019)

3.3.2 Průměrný počet pokut na strážníka

Z obrázku č. 6, kde je graficky znázorněn průměrný počet pokut na strážníka vyplývá, že v prvním a posledním sledovaném roce bylo uloženo více pokut na strážníka u obecní policie v Jihlavě. Vždy je v Třebíči projednáno méně přestupků, ale má i méně zaměstnaných strážníků, i z tohoto důvodu je na strážníka obecní policie v Třebíči více pokut, což je vidět z obrázku č. 6 za období tří let. V roce 2014 byl rozdíl v počtu pokut jen o 2 pokuty více na strážníka obecní policie v Jihlavě než u strážníka obecní policie v Třebíči, což není velký

rozdíl. V roce 2018 bylo v Jihlavě projednáno 6 071 přestupků, na základě toho bylo uloženo i více pokut, kdy v tomto roce byl průměrný počet pokut na strážníka až 95 pokut, zatím co v Třebíči o 20 pokut méně. Větší rozdíl byl i v roce 2015 kdy na strážníka obecní policie v Třebíči připadalo o 21 pokut více než na strážníka obecní policie v Jihlavě.

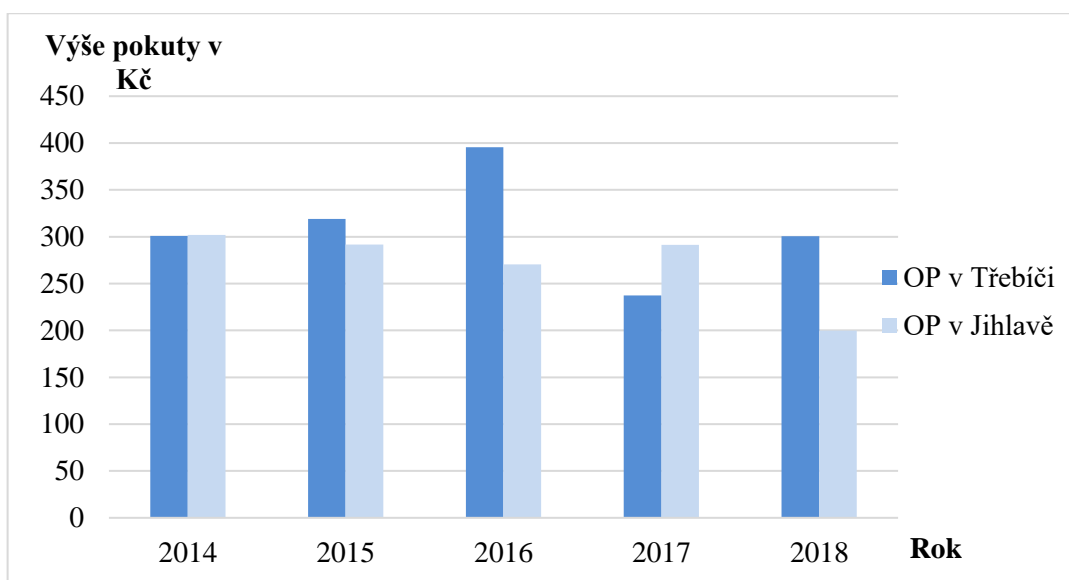

Obrázek 6: Průměrný počet pokut na jednoho strážníka vybraných obecních policií 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městských policií Třebíče a Jihlavy (2019)

3.3.3 Průměrná výše jedné pokuty

Obrázek č. 7 znázorňuje průměrnou výši jedné pokuty. Tyto průměrné částky jedné pokuty se odvíjí od příjmů z uložených pokut. Obecní policie v Jihlavě měla vyšší příjmy z pokut v roce 2014 a 2017, ve zbylých letech je průměrná výše jedné pokuty vyšší u obecní policie v Třebíči. Ačkoliv byly v roce 2014 příjmy z pokut vyšší u obecní policie v Jihlavě, tak rozdíl v tomto roce u průměrné výše pokuty byl pouze v jedné koruně oproti pokutě uložené strážníkem obecní policie v Třebíči, což je nepatrný rozdíl. Jak je patrné z obrázku největší rozdíl v průměrné pokutě byl v roce 2016. Průměrná výše jedné pokuty u obecní policie v Třebíči byla 395,64 Kč a u obecní policie v Jihlavě to bylo 270,38 Kč, kde nastal největší rozdíl v jedné uložené pokutě, a to v průměru až o 125 Kč. Pouze u roku 2017 je průměrná výše pokuty vyšší u obecní policie v Jihlavě a to o 53,9 Kč než u obecní policie v Třebíči.

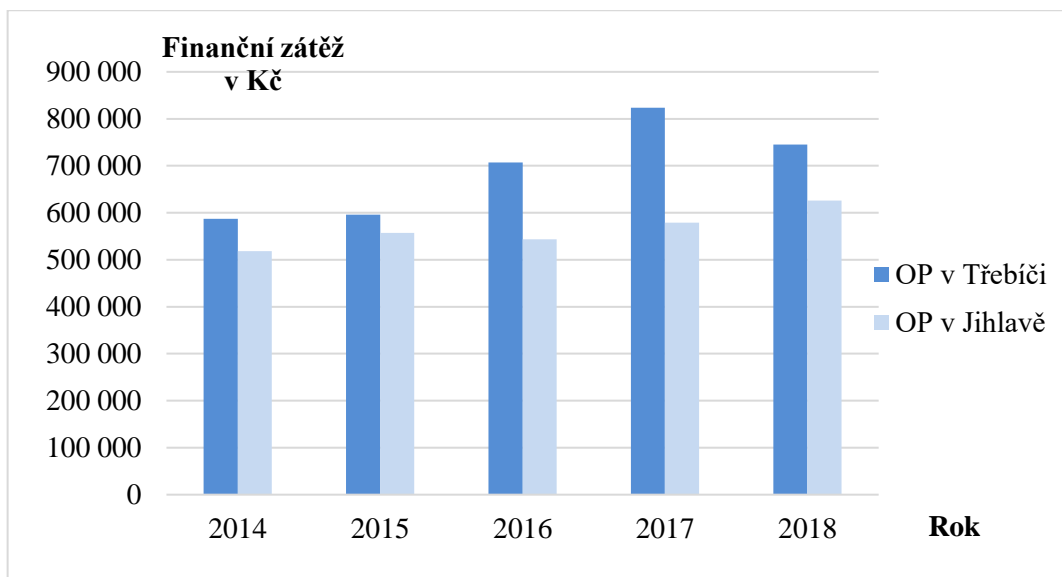

Obrázek 7: Průměrná výše jedné pokuty vybraných obecních policií 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městských policií Třebíče a Jihlavy (2019)

3.3.4 Velikost finanční zátěže na jednoho strážníka

Finanční náklady na činnost obecní policie každým rokem stoupají, tím pádem narůstají i finanční prostředky na strážníky. Finanční zátěž na jednoho strážníka u obou obecních policií stále roste, tento patrný vzrůst je vidět v obrázku č. 8. Jen v roce 2018 byla finanční zátěž na jednoho strážníka obecní policie v Třebíči nižší než v roce 2017, což může být i tím, že byl naplněn stav strážníků. Dále lze vyzorovat, že finanční zátěž u obecní policie v Třebíči je vyšší než u obecní policie v Jihlavě. Jen v roce 2018 byla finanční zátěž na jednoho strážníka obecní policie v Třebíči nižší než v roce 2017, což může být i tím, že byl naplněn stav strážníků. Obecní policie v Jihlavě je na tom lépe všech sledovaných letech. Nejnižší rozdíl byl v roce 2015 o 38 662 Kč a nejvyšší rozdíl v roce 2017 o 244 299 Kč na strážníka.

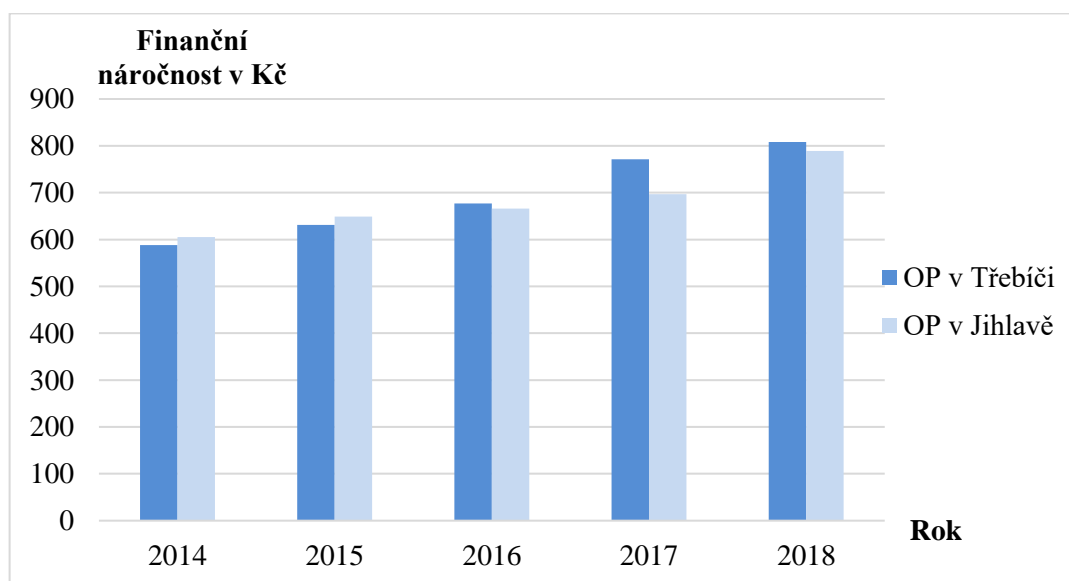

Obrázek 8: Velikost finanční zátěže na jednoho strážníka vybraných obecních policií 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městských policií Třebíče a Jihlavy (2019)

3.3.5 Velikost finanční náročnosti na jednoho obyvatele

Každým rokem je finanční náročnost na jednoho obyvatele vyšší v obou případech, tento růst je zaznamenán v obrázku č. 9. V prvních dvou letech sledovaného období měla vyšší finanční náročnost na obyvatele v Jihlavě, v druhé polovině měla vyšší finanční náročnost na obyvatele v Třebíči. Pro porovnání v roce 2017 měla Třebíč náročnost na jednoho obyvatele 771 Kč a Jihlava 697 Kč, Jihlava měla menší náročnost o 74 Kč. Nejmenší rozdíl ve finanční náročnosti na jednoho obyvatele byl v roce 2016 a to 11 Kč.

Obrázek 9: Velikost finanční náročnosti na jednoho obyvatele vybraných obecních policií 2014-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Městských policií Třebíče a Jihlavy (2019)

3.3.6 Interpretace výsledků komparace

Na základě stanovených indikátorů, kterými jsou průměrný počet obyvatel na jednoho strážníka, průměrný počet pokut na jednoho strážníka, průměrná výše jedné pokuty, velikost finanční zátěže na jednoho strážníka a finanční náročnosti na jednoho obyvatele, bylo provedeno porovnání vybraných ukazatelů obecní policie v Třebíči a obecní policie v Jihlavě.

Podle průměrného počtu obyvatel na jednoho strážníka, bylo pokaždé více obyvatel na strážníka u obecní policie v Třebíči. Z tohoto závěru však nelze vyvozovat, zda je prospěšné či pozitivní mít na strážníka méně nebo více obyvatel, mimo jiné záleží i na jiných faktorech, jako je třeba kriminalita ve městech, etnických menšinách a jiné. Z hlediska čísel je na tom město Jihlava o poznání lépe než město Třebíč. Z toho je možné se domnívat, že díky většímu počtu strážníků se pak obyvatelé města Jihlavy mohou cítit bezpečněji a přestupků je možno více vyřešit.

Indikátor průměrného počtu pokut na jednoho strážníka ukazuje více uložených pokut v příkazním řízení u obecní policie v Třebíči v letech 2015-2017. V roce 2015 bylo nejvíce pokut na strážníka obecní policie v Třebíči, a to až o 21 pokut více než na strážníka obecní policie v Jihlavě. Za rok 2014 a 2018 bylo naopak uloženo více pokut u obecní policie v Jihlavě, v roce 2018 bylo celkově za sledované období projednáno nejvíce přestupků. Rozdíl v tomto roce byl o 20 pokut více než u obecní policie v Třebíči. Na základě těchto skutečností lze vyvozovat, že i když bylo ve městě Jihlava pácháno více protiprávního jednání než ve městě Třebíč, pokut na jednoho strážníka bylo ve městě Jihlava méně než ve městě Třebíč. Na jednu stranu je Jihlava větším městem a má větší počet strážníků, mezi které se tyto pokuty v průměru rozdělují, aktivita strážníků v Třebíči se však zdá být v tomto ohledu vyšší.

V ukazateli průměrné výše jedné pokuty měla vyšší příjmy z jedné pokuty obecní policie v Třebíči než obecní policie v Jihlavě, ale kromě roku 2014 a 2017. Podle obrázku č. 7 je patrné, že největší rozdíl byl v roce 2017 a to až o 125,26 Kč. Jelikož výše pokuty v příkazním řízení je ovlivněna daným strážníkem na místě, lze tak usoudit, že strážníci ve městě Třebíč jsou na pachatele protiprávních jednání přísnější než strážníci v Jihlavě. Strážníci obecní policie v Jihlavě mohou vidět inspiraci v sankcionování a přísnosti u obecní policie v Třebíči. Nutno však podotknout, že bez analýzy struktury konkrétních skutků a jejich závažnosti je tento závěr opět jen orientační.

Co se týká ukazatele velikosti finanční zátěže na strážníka je na tom lépe obecní policie v Jihlavě. Sice obecní policie v Jihlavě má náklady na svoji činnost vyšší než obecní policie

v Třebíči, a to i z důvodu většího počtu zaměstnaných strážníků a tím pádem i vyšších mzdových nákladů, které do rozpočtu patří. Ale vzhledem k tomu že obecní policie v Třebíči má na jednoho strážníka větší finanční zátěž, tak pro město Třebíč z toho může plynout možnost snížení počtu strážníků vzhledem k dostatečnému počtu kamer, kterých je ve městě 39, tím pádem by se snížily mzdové náklady i celkový rozpočet. To částečně vysvětluje, proč je na strážníka více přestupků nebo uložených pokut. Město Jihlava má více strážníků a v provozu pouze 22 kamer, což je dostačující pro činnost obecní policie v Jihlavě.

Na základě posledního ukazatele velikosti finanční zátěže na jednoho obyvatele byla v roce 2014 a 2015 na tom lépe obecní policie v Třebíči, v dalších sledovaných letech to už bylo naopak. Největší rozdíl byl v roce 2017 a to až o 74 Kč více než u obecní policie v Jihlavě. V obou městech tento ukazatel vychází v zásadě stejně, kdy zmíněná částka největšího rozdílu 74 Kč je prakticky irelevantní.

Podle názoru strážníků obecních policií v Třebíči a Jihlavě se dnešní doba potýká s velkým nerespektováním zákonů ze strany obyvatelstva v daných městech a neúctě a respektu k uniformovaným složkám, čímž dochází k narůstajícímu počtu přestupků, recidivě a páchání trestné činnosti. Což je vidět ze statistik obecních policií města Třebíče a Jihlavy.

Jelikož je město Jihlava statutárním a krajským městem Kraje Vysočina, kde žije více obyvatel než v okresním městě Třebíč, bylo zjištěno na základě informací, že v absolutním pojetí je zde podstatně více porušení přestupkového zákona a následně větší řešení v příkazním řízení, což je vcelku logické. Na druhou stranu, při zohlednění relativních ukazatelů je situace podstatně méně jednoznačná.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou obecní policie na příkladech obecní policie ve městech Třebíči a Jihlavě.

Cílem práce bylo posoudit prováděné činnosti a vybrané ekonomické ukazatele obecní policie ve vybraných obcích.

Práce charakterizovala integrovaný záchranný systém, který je upraven podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Byly zde popsány složky integrovaného záchranného systému, jak hlavní, tak i ostatní složky. Obecní policie byla vymezena jako ozbrojený bezpečnostní sbor, který je součástí ostatních složek integrovaného záchranného systému. Bylo ukázáno, že je i součástí katalogu typových činností, kde má vymezeny své činnosti. Byla popsána veřejnoprávní smlouva a dohoda o poskytnutí pomoci. Dále byla vymezena spolupráce obecní policie s Policií České republiky.

V následující kapitole byl stručně vymezen historický vývoj obecní policie. V současné době je obecní policie orgán obce, který je zřizován zastupitelstvem obce obecně závaznou vyhláškou a jejím úkolem je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Tento orgán je upraven zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Bylo zmíněno personální zajištění obecní policie, kde byl vysvětlen rozdíl mezi strážníkem a čekatelem, pracovní poměr strážníka a požadavky na funkci strážníka. Bylo vysvětleno prokazování příslušnosti strážníka, kdy je povinen prokazovat svoji příslušnost uniformou s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce. V další části bylo vymezeno osvědčení o splnění odborných předpokladů, jeho platnost a zánik. Dále byla přiblížena činnost obecní policie, která je spojena se zásadami, povinnostmi a oprávněními strážníka.

Následně byla provedena analýza činnosti obecní policie Třebíč a obecní policie Jihlava. U každé obecní policie bylo stručně představeno město jejich působnosti, vznik obecní policie, následně informace o strážnících, které se týkaly vývoje jejich počtu, věkové struktury a vzdělání. Kromě analýzy činnosti obecní policie byly posouzeny i vybrané ekonomické ukazatele. Obecní policie je totiž vždy financována z rozpočtu příslušné obce, pro který se pak stává zátěží, ale naopak do rozpočtu měst jdou příjmy z vybraných pokut.

U obecní policie v Třebíči byl zaznamenán pozitivní vývoj v počtu strážníků, kde přišel zájem o toto povolání z řad mladých lidí a tím došlo ke změně z dočasného podstavu strážníků, vyvolaného legislativní změnou. Na základě klesajícího vývoje v počtu obyvatel a narůstajícího počtu strážníků dochází k nižšímu průměrnému počtu obyvatel na jednoho strážníka. Bylo zjištěno i více přestupků projednaných na místě i přestupků oznámených

příslušným orgánům, kdy nejčastěji byly řešeny přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Finanční náklady na činnost obecní policie v Třebíči každým rokem stoupají a tím se odvíjí i finanční zátěž na strážníka a finanční náročnost na jednoho obyvatele. S rostoucími náklady na činnost obecní policie rostou i mzdové náklady.

Obecní policie v Jihlavě též zaznamenala narůstající počet strážníků, i počet obyvatel se zvýšil. V posledním sledovaném roce došlo k nižšímu průměrnému počtu obyvatel na strážníka obecní policie v Jihlavě. Také u obecní policie v Jihlavě byl zjištěn narůstající počet přestupků, a to jak projednaných na místě, tak oznámených příslušným orgánům, zejména výrazný růst byl u přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. S rostoucími finančními náklady na činnost obecní policie v Jihlavě roste i finanční zátěž na strážníka a finanční náročnost na jednoho obyvatele.

V závěru analýzy bylo provedeno porovnání obecních policií v obou analyzovaných městech. Podle průměrného počtu pokut na strážníka bylo v roce 2018 uloženo více pokut v Jihlavě než v Třebíči. Z výsledků komparace dále vyplynulo, že i když je město Jihlava větším městem s větším počtem strážníků než město Třebíč, tak byla na tom o poznání lépe na základě finanční zátěže na strážníka než v Třebíči. Podle finanční náročnosti na obyvatele, kde jsou velké rozdíly v počtu obyvatel u jednotlivých měst, tak na tom byla náročnost u měst v zásadě irelevantní.

Bylo zjištěno, že nejčastější činností strážníků obecních policií je projednávání přestupků v příkazním řízení, z nichž se jeví větší zastoupení přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Jelikož je tedy problém hlavně na úseku dopravy, pak lze uvažovat, že strážníci by mohli mít více školení týkající se dopravy, komunikačních dovedností, a to třeba v krizových situacích, nebo v případě novelizace zákona o pozemních komunikacích a následně větší přípravu v praxi.

Jako doporučení, aby nedocházelo k tak velkému porušování přestupkového zákona a páčání opakované recidivy, by bylo možné klást větší přísnost v sankcionování přestupkového jednání a větší důraz příslušných správních orgánů. Lze se domnívat, že by toto opatření přineslo zlepšení v situaci narůstajících přestupků.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BÍBA, Lukáš. *Počet trestných činů v Česku pátý rok v řadě poklesne*. 2018. [online]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66408760-pocet-trestnych-cinu-v-cesku-paty-rok-v-rade-poklesne-kriminalita-se-naposled-zvysila-po-klausove-amnestii>. [cit. 2019-02-15].
- [2] CANDIGLIOTA, Zuzana, Kristýna FOUKALOVÁ a Jiří KOPAL. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010. Manuály. ISBN 978-80-87414-01-9.
- [3] ČESKO. *Zákon č. 239/2000 zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2000, částka 73. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>. [cit. 2018-11-10].
- [4] ČESKO. *Zákon č. 133/1985 zákon České národní rady o požární ochraně*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 1985, částka 34. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>. [cit. 2018-11-10].
- [5] ČESKO. *Zákon č. 374/2011 zákon o zdravotnické záchranné službě*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2011, částka 131. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>. [cit. 2018-11-10].
- [6] ČESKO. *Zákon č. 553/1991 zákon České národní rady o obecní policii*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 1991, částka 104. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>. [cit. 2018-11-10].
- [7] ČESKO. *Zákon č. 262/2006 zákon zákoník práce*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2006, částka 84, Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>. [cit. 2018-11-10].
- [8] ČESKO. *Vyhláška č. 328/2001 vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2001, částka 127. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>. [cit. 2018-11-10].
- [9] ČESKO. *Vyhláška č. 418/2008 vyhláška, kterou se provádí zákon o obecní policii*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. 2008, částka 137. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2008-418>. [cit. 2018-11-10].
- [10] FILIPKOVÁ, Patricie. *Změny v oblasti přestupkového práva - Co nás čeká a nemine?*. 2016. [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zmeny-v-oblasti-prestupkoveho-prava-co-nas-ceka-a-nemine-103645.html>. [cit. 2019-02-15].

- [11] GELLER, William A. *Local government police management*. 3., vyd. Washington: ICMA, 1991. Municipal management series. ISBN 0-87326-084-8.
- [12] GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. *Katalog typových činností*. 2019. [online]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx> [cit. 2019-02-15]
- [13] CHARBUSKÝ, Miloš. *Má obecní policie opodstatnění?*. 2003. [online]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/ma-obecni-policie-opodstatneni/>. [cit. 2018-11-25].
- [14] KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Ochrana osob omezených na svobodě - Záchytné stanice*. 2018. [online]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/zdravotnicka-zarizeni/zachytne-stance/>. [cit. 2019-02-16].
- [15] MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny obecních policí I.: (jejich odraz v heraldice)*. Praha: Police History, 2004. ISBN 80-86477-26-6.
- [16] MAGISTRÁT MĚSTA PARDUBIC. *Co je to příkaz a co je to příkaz na místě? Existuje ještě bloková pokuta?*. 2016. [online]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/konik/spravni-agendy/prestupky/co-je-to-prikaz-co-je-to-blokove-rizeni/>. [cit. 2019-02-15].
- [17] MATES, Pavel. *Policejní právo: právní předpisy s komentářem*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-482-X.
- [18] MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA. *Prevence kriminality*. 2019a. [online]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/prevence/d-516196/p1=110216>. [cit. 2019-03-30].
- [19] MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA. *Naše služebny*. 2019b. [online]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/nase-sluzebny/d-516194>. [cit. 2019-02-20].
- [20] MĚSTSKÁ POLICIE TŘEBÍČ. *Městský kamerový systém*. 2018a. [online]. Dostupné z: <http://www.policietrebic.unas.cz/page9.html>. [cit. 2019-02-20].
- [21] MĚSTSKÁ POLICIE TŘEBÍČ. *Úkoly a činnost městské policie*. 2018b. [online]. Dostupné z: <http://www.policietrebic.unas.cz/page4.html>. [cit. 2019-03-30].
- [22] MĚSTSKÁ POLICIE TŘEBÍČ. *Prevence kriminality*. 2019. [online]. Dostupné z: <http://www.policietrebic.unas.cz/page11.html>. [cit. 2019-03-30].
- [23] MĚSTO TŘEBÍČ. *O Třebíči*. 2019a. [online]. Dostupné z: <https://www.trebic.cz/o-trebici/ms-30506/p1=30506>. [cit. 2019-03-30].

- [24] MĚSTO TŘEBÍČ. *Rozpočty města*. 2019b. [online]. Dostupné z: <https://www.trebic.cz/rozpocet-mesta/ds-1188>. [cit. 2019-03-30].
- [25] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Úvod do problematiky obecní (městské) policie*. 2014. [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie.aspx>. [cit. 2018-11-26].
- [26] NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanů k policii*. Praha: Naše vojsko, 1996. ISBN 80-206-0524-x.
- [27] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Modul I. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [28] SOUČEK, Vladimír. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení: modul G*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-68-6.
- [29] STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA. *Rozpočty statutárního města Jihlavy*. 2019. [online]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/rozpocety-statutarniho-mesta-jihlavy/ds-53321>. [cit. 2019-03-30].
- [30] ŠEBESTA, Patrik. *Zákon o obecní policii: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-455-3.
- [31] TŘEBÍČSKÝ DENÍK. *Trestných činů bylo na Vysočině loni opět méně*. 2019. [online]. Dostupné z: <https://trebicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/trestnych-cinu-bylo-loni-opet-mene-20190202.html>. [cit. 2019-02-16].
- [32] VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. *Obecní policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3.
- [33] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.